

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXX/222/09
Rady Gminy Kozy
z dnia 18 grudnia 2009 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KOZY NA LATA 2008-2015

Kozy, sierpień 2008

Urząd Gminy Kozy

ul. Krakowska 4, 43-340 Kozy
tel.: 033 829 86 50 fax: 033 829 86 74
ug@kozy.pl, www.kozy.pl

Agnieszka Miler-Jańczyk

ul. Cieszyńska 367, 43-300 Bielsko-Biała
tel. 033 496 02 13, tel./fax. 033 496 02 28,
biuro@ekokonsulting.pl, www.ekokonsulting.pl

Zespół autorski:

- mgr inż. Agnieszka Peterko
  - mgr Tomasz Giza
  - mgr inż. Paweł Jańczyk
-

*Autorzy opracowania serdecznie dziękują za pomoc i poświęcony czas
pracownikom Urzędu Gminy Kozy,
a także wszystkim osobom i instytucjom zaangażowanym
w przygotowanie niniejszego opracowania.*

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI KOZY	6
2.1. POŁOŻENIE.....	6
2.2. BUDOWA GEOLOGICZNA I WARUNKI HYDROGEOLOGICZNE.....	8
2.3. WARUNKI HYDROLOGICZNE.....	9
2.4. WARUNKI KLIMATYCZNE.....	10
2.5. RYS HISTORYCZNY	10
2.6. PRZESTRZENNA STRUKTURA GMINY KOZY.....	10
3. ZBIEŻNOŚĆ PLANU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI WYŻSZEGO RZĘDU	12
3.1. KONTEKST KRAJOWY (RZĄDOWY)	12
3.1.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia	12
3.1.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.....	13
3.2. KONTEKST REGIONALNY.....	14
3.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020.....	14
3.2.2. Program Odnowy Wsi Województwa Śląskiego 2006-2010.....	15
3.3. KONTEKST LOKALNY	16
3.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Kozy.....	16
3.3.2. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy	17
4. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	18
4.1. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SPOŁECZNYCH	18
4.1.1. Demografia	18
4.1.2. Walory turystyczne i rekreacyjne	20
4.1.3. Użytkowanie gruntów.....	23
4.1.4. Gospodarka i przedsiębiorczość	23
4.1.5. Zatrudnienie i bezrobocie.....	25
4.1.6. Sytuacja mieszkaniowa.....	25
4.2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW INFRASTRUKTURALNYCH	26
4.2.1. Zaopatrzenie w wodę.....	26
4.2.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków.....	26
4.2.3. Gospodarka odpadami.....	26
4.2.4. Zaopatrzenie w gaz.....	27
4.2.5. Zapatrzenie w energię elektryczną.....	27
4.2.6. Infrastruktura drogowa.....	28
4.2.7. Infrastruktura edukacji.....	28
4.2.8. Infrastruktura zdrowia i opieka społeczna	29
4.2.9. Infrastruktura kultury i oferta kulturalna Gminy	30
5. ANALIZA SWOT	34
6. WIZJA ROZWOJU GMINY I MIEJSCOWOŚCI KOZY	36
7. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE I PRZEDSIĘWZIĘCIA AKTYWIZUJĄCE LOKALNĄ SPOŁECZNOŚĆ.....	38
8. WDROŻENIE I ZARZĄDZANIE	42

SPIS TABEL

TABELA 2-1 POWIERZCHNIA GMINY KOZY NA TLE POWIATU BIELSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	7
TABELA 4-1 UŻYTKOWANIE GRUNTÓW NA TERENIE GMINY KOZY.....	23
TABELA 4-2 GOSPODARSTWA ROLNE NA TERENIE GMINY KOZY WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW OBSZAROWYCH.....	23
TABELA 4-3 PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY KOZY ZAREJESTROWANE W SYSTEMIE REGON W LATACH 1998-2007.....	24
TABELA 4-4 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE KOZY WG SEKCJI PKD W LATACH 1998-2007	24
TABELA 4-5 ZATRUDNIENIE OGÓŁEM W GMINIE KOZY W LATACH 1998-2007	25
TABELA 4-6 ZESTAWIENIE LICZBY BEZROBOTNYCH Z LAT 2003-2007	25
TABELA 4-7 STRUKTURA BEZROBOCIA W GMINIE KOZY WG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA ZA ROK 2007.....	25
TABELA 4-8 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY KOZY W LATACH 2003-2007	26
TABELA 4-9 PLACÓWKI EDUKACYJNE NA TERENIE GMINY KOZY	29
TABELA 4-10 PLACÓWKI OPIEKI ZDROWOTNEJ NA TERENIE GMINY KOZY	29
TABELA 4-11 LICZBA UDZIELONYCH PORAD W LATACH 2003-2007	29
TABELA 4-12 ŚWIADCZENIA GOPS UDZIELONE MIESZKAŃCOM GMINY KOZY W 2006R.	30
TABELA 4-13 GŁÓWNE POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ NA TERENIE GMINY KOZY.....	30
TABELA 4-14 ZASOBY BIBLIOTEK W GMINIE KOZY W 2006R.	32

SPIS RYSUNKÓW

RYSunEK 2-1 LOKALIZACJA GMINY KOZY NA TLE WOJEWÓDZTWA I POWIATU BIELSKIEGO	6
RYSunEK 2-2 REJONY GMINY KOZY.....	7
RYSunEK 2-3 WODY POWIERZCHNIOWE NA TERENIE GMINY KOZY	9
RYSunEK 4-8 PARK KRAJOBRAZOWY BESKIDU MAŁEGO	22

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 6-1 LUDNOŚĆ GMINY KOZY W LATACH 1998-2007 (WEDŁUG FAKTYCZNEGO MIEJSCA ZAMIESZKANIA) ..	18
WYKRES 6-2 LUDNOŚĆ GMINY KOZY WEDŁUG PŁCI W LATACH 1998-2007.....	18
WYKRES 6-3 SALDO MIGRACJI A PRZYROST NATURALNY NA TERENIE GMINY KOZY W LATACH 1996-2006	19
WYKRES 6-4 EKONOMICZNE GRUPY WIEKOWE MIESZKAŃCÓW GMINY KOZY W LATACH 1998-2007	19

1. Wstęp

Odnowa terenów wiejskich jest jednym z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską. Głównym celem wszelkich działań podejmowanych w tym obszarze jest zmniejszenie występujących obecnie dysproporcji w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Szansą na zdynamizowanie wdrażania odpowiednich zadań jest członkostwo Polski w Unii Europejskiej. Aby jednak możliwe było realne wykorzystanie zasobów finansowych skierowanych w ramach funduszy strukturalnych dla terenów wiejskich, konieczne jest wypracowanie odpowiedniej „ścieżki rozwoju” – Planu Odnowy Miejscowości.

Opracowany na szczeblu rządowym „Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013” wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społeczności lokalnych, zamieszkujących tereny wiejskie. Jednym z jego celów – w zakresie Działania „Odnowa i rozwój wsi” – jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Jego osiągnięcie będzie wynikiem wsparcia finansowego skierowanego do samorządów lokalnych na zadania dotyczące:

- budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów: pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe, służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- budowy, remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
- odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
- kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Warunkiem koniecznym ubiegania się samorządów lokalnych o środki finansowe na realizację projektów jest opracowanie Planu Odnowy Miejscowości. Celem tego dokumentu jest podniesienie standardu życia i pracy m.in. poprzez realizację określonych inwestycji priorytetowych. Planowane zadania mają zaktywizować mieszkańców do działań prospołecznych, a w konsekwencji przyczynić się do podniesienia atrakcyjności całej miejscowości. Wskazane w dokumencie inwestycje mają na celu odnowę całego terenu objętego Planem, przyczyniając się jednocześnie do podniesienia morale jej mieszkańców, a w szczególności do polepszenia warunków bytowych i tym samym do odnowy oraz rozwoju wsi.

W odniesieniu do miejscowości (gminy) Kozy, Plan Odnowy Miejscowości zawiera charakterystykę obszaru, jego historię, analizę zasobów służącą zobrazowaniu stanu rzeczywistego, analizę SWOT, a także planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące lokalną społeczność wraz z szacunkowym kosztorysem i harmonogramem planowanych działań.

Należy podkreślić „otwartość” zapisów Planu Odnowy Miejscowości Kozy. Celem takiego podejścia jest maksymalne „uelastycznienie” jego zapisów do aktualnych uwarunkowań i możliwości wykorzystania funduszy Unii Europejskiej. Warunkiem jednak wprowadzania zmian jest zachowanie zasadniczych celów programu, a także zbieżności z zapisami dokumentów planistycznych i strategicznych wyższego rzędu.

2. Ogólna charakterystyka miejscowości Kozy

2.1. Położenie

Obszar oddziaływania *Planu* obejmuje gminę Kozy. Jest ona położona w południowo-wschodniej części województwa śląskiego, we wschodniej części powiatu bielskiego.

Istotny wpływ na rozwój gospodarczy i zagospodarowanie przestrzenne Gminy ma bliskość takich miast jak: Bielsko-Biała, Andrychów, Wadowice i Oświęcim. Miejscowość zlokalizowana jest przy drodze krajowej nr 52 relacji Bielsko-Biała – Kraków. Kozy graniczą z miejscowościami: Bielsko-Biała, Pisarzowice, Bujaków, Kęty.

Pod względem geograficznym, Kozy znajdują się na północnych stokach Beskidu Małego, w sąsiedztwie szczytów Chrobaczej Łąki i Bujakowskiego Gronia. Przez wieś przepływają rzeki-strumienie: Czerwonka, Kozówka, Pisarzówka i Leśniówka (zlewnia rzeki Wisły).

Położenie Gminy na tle województwa śląskiego oraz powiatu bielskiego przedstawia Rysunek 2-1.

Rysunek 2-1 Lokalizacja gminy Kozy na tle województwa i powiatu bielskiego

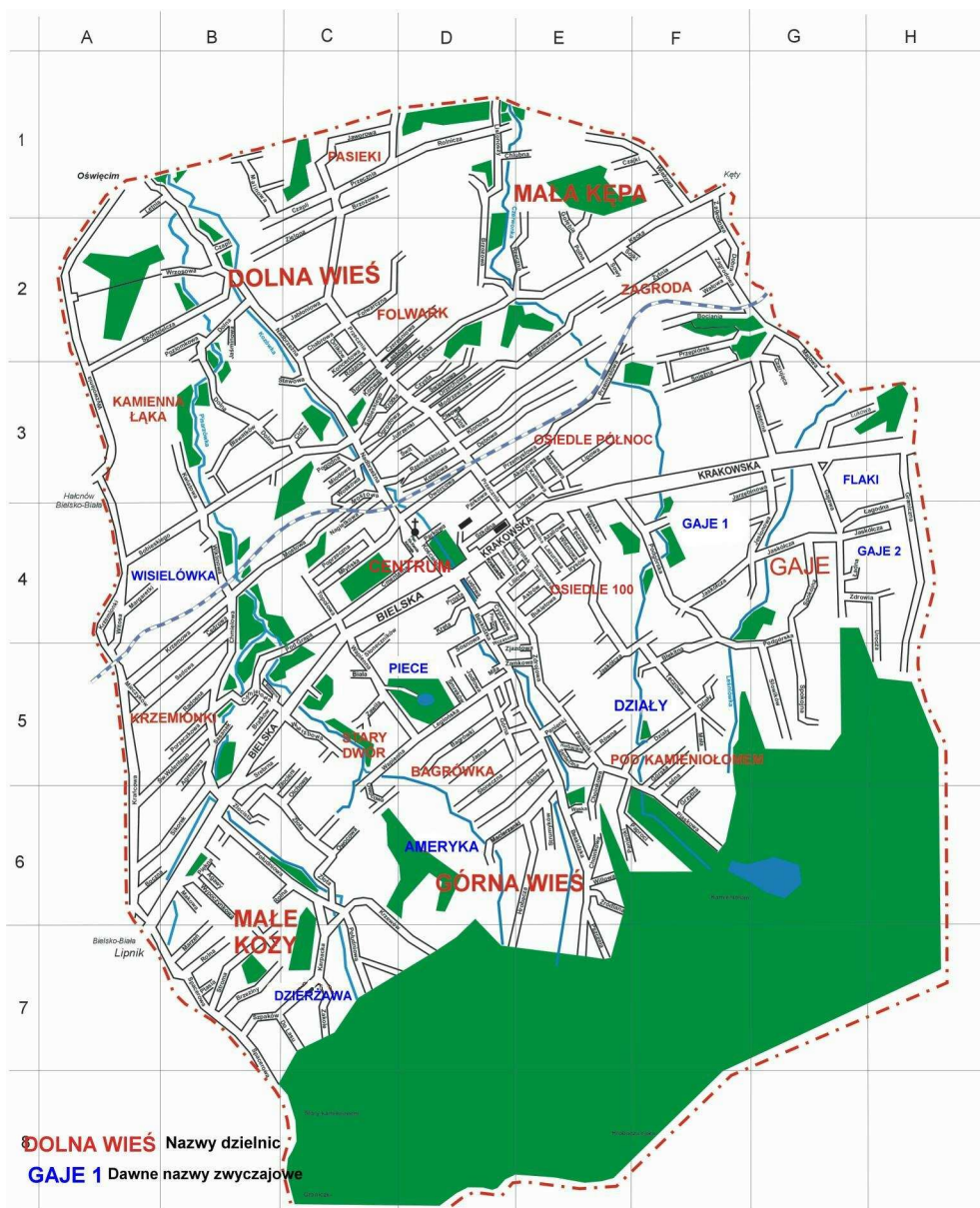
W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Źródło: www.gminypolskie.pl

Gmina Kozy jest administracyjnie jedną miejscowością – nie występuje tutaj podział na sołectwa i miejscowości. Wskazane są jednak używane zwyczajowo nazwy poszczególnych rejonów Gminy. Ich lokalizację przedstawia

Rysunek 2-2.

Rysunek 2-2 Rejony gminy Kozy

Źródło: UG Kozy

Pod względem powierzchni, Kozy należą do mniejszych obszarowo gmin powiatu bielskiego.

Tabela 2-1 Powierzchnia gminy Kozy na tle powiatu bielskiego oraz województwa śląskiego

Lp.	Gminy	Powierzchnia [km ²]	% powierzchni powiatu bielskiego	% powierzchni województwa śląskiego (12 331 km ²)
1.	Szczyrk	39,07	8,5%	0,32%
2.	Bestwina	37,55	8,2%	0,30%
3.	Buczkowice	19,33	4,2%	0,16%
4.	Czechowice-Dziedzice	66,28	14,5%	0,54%
5.	Jasienica	91,57	20,0%	0,74%
6.	Jaworze	21,32	4,7%	0,17%
7.	Kozy	26,9	5,9%	0,22%
8.	Porąbka	64,59	14,1%	0,52%
9.	Wilamowice	56,72	12,4%	0,46%
10.	Wilkowice	33,9	7,4%	0,27%
	Powiat bielski	457,23	100,0%	3,71%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Kozy są starą wsią, której rozwój przestrzenny związany był przez wieki z drogą krakowską, zwaną „cesarską”, łączącą Cieszyn z Bielskiem i Krakowem. Kulturowo teren gminy Kozy należy do obszaru pogranicza i wzajemnego przenikania się tradycji małopolskiej i górnośląskiej. W wyniku reformy administracyjnej państwa w 1999 r., Kozy znalazły się w województwie śląskim na granicy z województwem małopolskim.

Kozy nie stanowią ośrodka pełniącego istotne funkcje administracyjno-usługowe dla gmin sąsiednich, a zasięg oddziaływania ogranicza się jedynie do roli gminy położonej przy ważnej drodze tranzytowej, w bezpośrednim sąsiedztwie ośrodka regionalnego Bielsko-Biała (województwo śląskie) oraz lokalnego – Kęty (województwo małopolskie). Wobec pasma „aglomeracji katowickiej”, pasmo urbanizacji „bielsko-cieszyńskie” ma charakter przekątniowy – posiadać więc może funkcje uzupełniające pod warunkiem dokonania zmian parametrów ruchowych systemu komunikacji drogowej co stwarza szansę rozwojową dla gminy Kozy.

Gmina Kozy, ze względów gospodarczych, jest centralnie położona wobec ośrodków o znaczeniu regionalnym (Bielsko-Biała) i lokalnym (Kęty). Wobec tych ośrodków może organizować swoje zachowania przestrzenne np. wyboru miejsca pracy oraz wykorzystywać ich atrakcyjność usługową i kulturotwórczą. Niewielka gmina Kozy jest jednak siedzibą dwóch wyspecjalizowanych przedsiębiorstw o kapitale zagranicznym, będących jednocześnie największymi pracodawcami w Gminie. Ich lokalizacja i działalność w gminie Kozy zwiększa jej rangę, zasięg i zakres oddziaływania.

W stosunku do ośrodków: Wilamowice, Porąbka, Czernichów, gmina Kozy powinna poszukiwać funkcji gospodarczych, równoważących swoją pozycję konkurencyjną szczególnie w zakresie usług wypoczynku i rekreacji oraz obsługi tranzytu.

Obecnie gmina Kozy liczy około ponad 11 tys. mieszkańców. Bardzo dużą część powierzchni gminy (prawie 90% jej obszaru stanowią tereny otwarte). Są to grunty użytkowane rolniczo oraz lasy.

2.2. Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne

W podłożu opisywanego terenu Gminy występują od dołu ku górze: flisz parautochtoniczny oraz płaszczowina cieszyńska wchodząca w skład serii śląskiej. Utwory fliszu parautochtonicznego (utwory paleogeńskie) to pstry łupki z cienkimi wkładkami piaskowców glaukonitowych oraz łupki menilitowe. Flisz parautochtoniczny leży na karbonie produktywnym. Seria stratygraficzna płaszczowiny cieszyńskiej składa się z utworów kredy i reprezentowana jest przez dolne łupki cieszyńskie, wapienie cieszyńskie i łupki cieszyńskie górne. Dolne łupki cieszyńskie to łupki margliste z nielicznymi wkładkami wapieni. Miąższość dolnych łupków cieszyńskich wynosi około 300 m. Wapienie cieszyńskie stanowią kompleks naprzemianległych ławic wapieni i marglistych łupków. Miąższość wapieni cieszyńskich jest zmienna i waha się w granicach 100 – 150 m. Wapienie cieszyńskie przechodzą ku górze w serię górnych łupków cieszyńskich. Przejście zaznaczone jest pojawieniem się czarnych łupków marglistych z wkładkami piaskowców łupkowych. Powyżej leży kompleks naprzemianległych piaskowców mikowych, hieroglifowych i skorupowych. Wśród tej serii występują wtrącenia ilastych syderytów. Ponadto w dolnej części profilu zdarzają się wkładki piaszczystych wapieni lub brekcji złożonej z ułamków wapieni, kwarcu, fragmentów sferosyderytów, czasami z domieszką materiału klastycznego w postaci łupków serycytowych, kwarcowych i gnejsów. Miąższość górnych łupków cieszyńskich wynosi średnio około 300 m. Rozległe przestrzenie na przedpolu i częściowo w obrębie pogórza zajmują czwartorzędowe gliny i pyły lessopodobne. Natomiast w dolinach rzek występują żwiry, piaski i gliny akumulacji rzecznej.

Pod względem hydrogeologicznym analizowany teren Gminy Kozy leży w regionie Karpackim – Podregionie Zewnętrzno-karpackim. Wody podziemne w tym rejonie to wody szczelinowe lub rzadziej wody szczelinowo – porowe w utworach fliszu karpackiego związane z jego strefą przypowierzchniową mocno zwietrzałą i spękaną. Strefa zawodniona tworzy najczęściej nieciągły poziom wodonośny o zróżnicowanych cechach, na ogół poziom wodonośny nie występuje głębiej niż 100 m. Biorąc pod uwagę wydajność pojedynczego ujęcia rejon ten zaliczyć należy do obszarów o potencjalnej wydajności 0-2 m³/h. Wody podziemne zasilane są głównie przez bezpośrednią infiltrację opadów atmosferycznych, a także przez infiltrację wód powierzchniowych oraz dopływ z podłoża. Infiltracja zależy głównie od charakteru litologicznego skał i kąta nachylenia stoków. Najdogodniejsze warunki infiltracji istnieją w obrębie dolin rzecznych, gdzie występują czwartorzędowe wody o charakterze porowym, najczęściej o zwierciadle swobodnym na głębokości do kilku metrów. Wydajności studzien wynoszą od kilku do 50 m³/h.

2.3 Warunki hydrologiczne

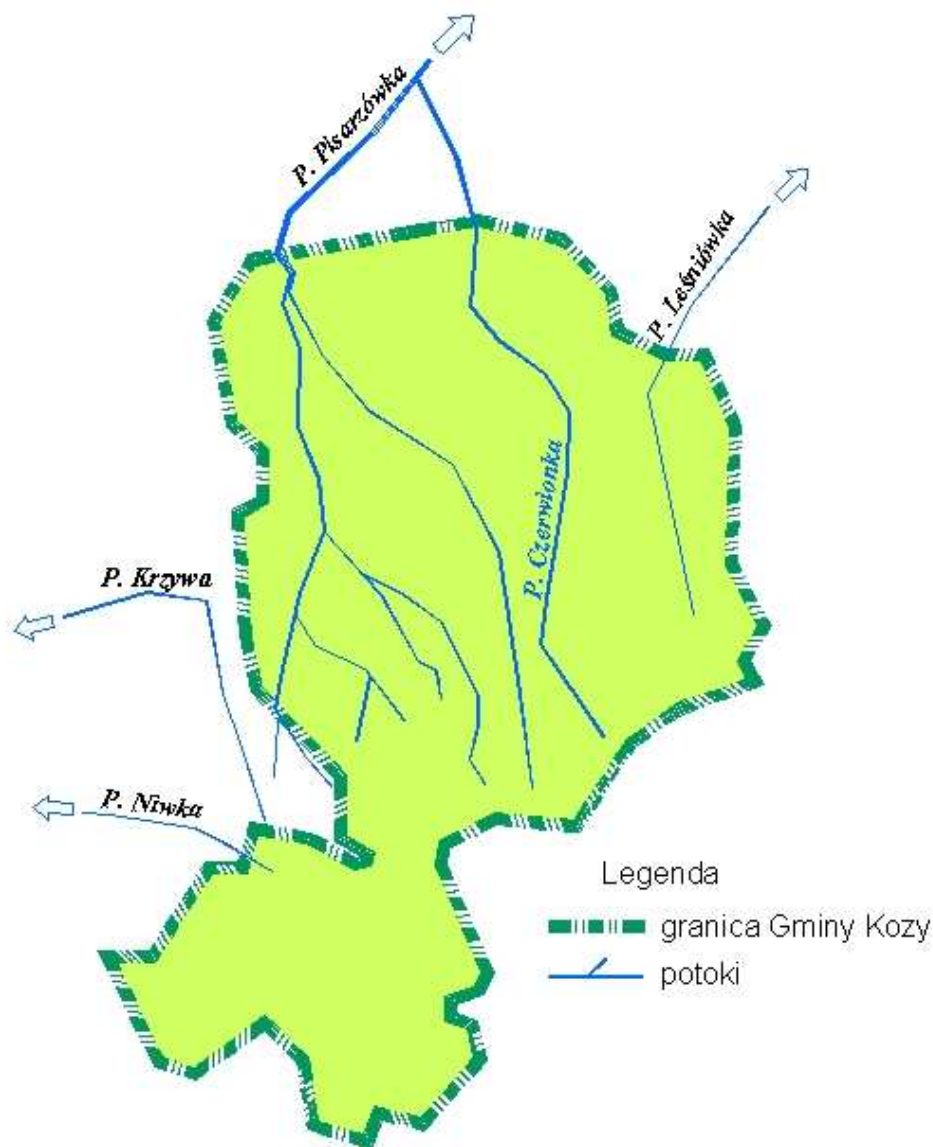
Gmina Kozy położona jest w zlewni rzeki Wisły, Rejonu Górnej Wisły (RGW) i Rejonu Małej Wisły (RMW).

Przeważająca część Gminy zlokalizowana jest w Rejonie Górnej Wisły. Przez teren Gminy z południa na północ przepływa rzeka Pisarzówka, stanowiąca lewobrzeżny dopływ rzeki Soły. Głównymi dopływami rzeki Pisarzówki są potoki: Czerwionka i Kozówka, mające swoje źródła w południowej części obszaru Gminy. We wschodniej części Gminę przecina potok Leśniówka, będący bezpośrednim dopływem rzeki Soły. Z kolei południowe tereny znajdują się w zlewni rzeki Białki i odwadniane są dopływami potoków: Straconka, Niwka i Krzywa. Obszar ten znajduje się w Rejonie Małej Wisły.

Stany wód w tych rzekach zależne są wiosną od topnienia śniegu a latem od opadów atmosferycznych. Opady mają często charakter gwałtowny i krótkotrwały, kończą się nieraz występowaniem wody z brzegów. Na terenie Gminy Kozy brak jest większych zbiorników wód stojących, istnieje kilka drobnych zbiorników pochodzenia antropogenicznego nie mających istotnego znaczenia dla stosunków wodnych.

Mapę hydrograficzną terenu Gminy przedstawia rysunek 2-3.

Wody powierzchniowe na terenie gminy Kozy

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Kozy

2.4. Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji klimatycznej Gumińskiego, gmina Kozy leży w karpackiej dolinie klimatycznej, w piętrze klimatu umiarkowanie ciepłego, którego głównymi czynnikami charakteryzującymi są: temperatura otoczenia, opady atmosferyczne, zachmurzenie i usłonecznienie oraz kierunek i prędkość wiatru.

Średnia temperatura roczna powietrza wynosi około 8°C. Średnia temperatura miesiąca stycznia wynosi -3°C, a średnia miesiąca lipca 16°C. Temperatura powyżej 25°C występuje przez około 25 dni w roku. Średnia liczba dni mroźnych z temperaturą maksymalną niższą od 0°C wynosi 45 dni. W zimie efekt fenowy daje w dodatnie odchylenia temperatury rzędu +2.5°C. Tę sytuację synoptyczną charakteryzują także duże dobowe wahania temperatur przekraczające 10°C. W zimie stanowią one 30÷40% przypadków, wiosną 60÷80%.

W Gminie notuje się największą (po Tatrach), ilość opadów atmosferycznych: około 850-1100 mm. Suma opadów lipca wynosi 140 mm, natomiast stycznia w granicach 40÷50 mm. Pokrywa śnieżna utrzymuje się przez 80 dni w roku.

Na analizowanym obszarze wiatry wieją głównie z kierunków południowego (około 30%), południowo-zachodniego (około 17%) i północnego-zachodu, co jest zgodne z kierunkiem przepływu mas powietrza. Największą szybkość osiągają tzw. wiatry fenowe (halne) o prędkościach do 60 m/s na stokach i 30 m/s w dolinach. Największe prędkości wiatru występują w zimie i wahają się w granicach od 1,6 m/s do 5,2 m/s, mniejsze w okresie lata. Średnioroczna prędkość wiatru wynosi około 3,9 m/s.

2.5. Rys historyczny

Gmina Kozy to, posiadająca wielowiekową historię (sięgającą 700 lat), największa (liczebnie) wieś w Polsce. Gmina, kiedyś rolnicza, przybrała obecnie atrakcyjny charakter miejscowości podmiejskiej o dość zwartej zabudowie i dość dobrym stanie infrastruktury.

W średniowieczu istniały dwie osady noszące podobną nazwę Kozy Górne i Kozy Dolne. Do końca XVIII w. każda osada miała oddzielnego wójta i innego właściciela, choć stanowiły jedną parafię (wzmiankowana po raz pierwszy w 1326 r. w wykazie wizytowanych parafii w Polsce jako „*Duabuscapris seu Siffridivilla*”, co znaczy Dwie Kozy). Miejscowość posiadała już wtedy kościół parafialny i zameczek otoczony wałem i fosą, którego resztki przetrwały do 1935 r. Kozy były wsią szlachecką. Jej właścicielami byli kolejno: Korniczowie (od ok. 1425 r.), Gierałtowscy (od 1536 r.). Jakub Gierałtowski w 1559 r. zamienił kościół katolicki w Kozach na zbór kalwiński. Kalwini zniszczyli wszystkie księgi i dokumenty parafialne. Kościół został przywrócony katolikom dopiero w 1658 r. Od 1636 r. Gierałtowscy byli dziedzicami Kóz Dolnych, natomiast Kozy Górne stały się dziedzictwem Russockich. W okresie 1650-1687 Kozy Dolne należały do rodziny Rejów z Nagłowic. W XVIII w. właścicielami Kóz została bogata krakowska rodzina Jordanów. Już w 1776 r. wprowadzono numerację domów. Kozy nabrały wówczas charakteru monolitycznej jednostki administracyjnej. W XIX w. Kozami władali Klucy, a następnie baronowie Czecz de Lindenwald.

Kozy były jedną z najbogatszych wsi ziemi oświęcimskiej. Słynęły z wielu znakomitych murarzy, jak również warsztatów płócienniczych. Od końca XIX w. Kozianie byli znani z dużego zaangażowania narodowego i społecznego. Podczas okupacji hitlerowskiej działała tu prężna siatka konspiracyjna oraz oddział partyzancki AK. Po II wojnie światowej Kozy wchodziły w skład gminy zbiorczej Biała - wieś. Od 1954 r. cała miejscowość stanowi odrębną gminę. Powstanie samorządu lokalnego stało się szansą bardziej dynamicznego rozwoju, szczególnie w zakresie mieszkalnictwa i infrastruktury z nim związanej.

W herbie ostatnich właścicieli Kóz Czeczów de Lindenwald widniało hasło: *semper melior*, które tłumaczy się jako dążenie do doskonałości, bycia lepszym. Od roku 2004 gmina posiada własny herb.

2.6. Przestrzenna struktura Gminy Kozy

Obecnie gmina Kozy liczy 11 488 (stan na 31.12.2008r.) mieszkańców. Atrakcyjne usytuowanie miejscowości Kozy zachęca do jej odwiedzenia nie tylko w celach turystycznych lecz także stanowi interesującą ofertę dla osób pragnących się tutaj osiedlić. Dla przedsiębiorców chcących inwestować oczekują tereny o odpowiedniej infrastrukturze technicznej.

Niegdyś rolnicza Gmina przybrała dziś atrakcyjny charakter miejscowości podmiejskiej o dość zwartej zabudowie stanowiącej w większości przez niską, zagrodową zabudowę jednorodzinną (99,7% budynków) o charakterze wiejskim.

Do otwartych przestrzeni wspólnych zlokalizowanych na terenie Gminy Kozy należy zaliczyć: plac targowy, park dworki oraz stadion przy LKS Orzeł.

Dominantą przestrzenną Gminy Kozy jest Pałac Dworski. Można przypuszczać, że pierwszy drewniany dwór na miejscu obecnego pałacu powstał w tym samym czasie co stary kościół drewniany, czyli w pierwszym ćwierćwieczu XIV w. Pałac ten, jako budynek w całości istnieje lecz niektóre pomieszczenia w XVIII w. przebudowano.

Budowa pałacu i towarzyszących mu obiektów gospodarczych, które zachowały się do czasów dzisiejszych, miała miejsce w pierwszej połowie XVIII wieku. Powstał wtedy zasadniczy zrąb obecnego „dworu”. Był to budynek murowany, prostokątny, dwukwadratowy, z półkolistym ryzalitem od północy mieszczącym salę balową. Główne, reprezentacyjne wejście do pałacu, znajdowało się od strony południowej. W hallu wejściowym mieściły się schody kręcone prowadzące na piętro. Pałac jest dwukondygnacyjny, stanowi charakterystyczny przykład prowincjonalnego pałacu późnobarokowego. Pałac posiada dach drewniany, czterospadowy, pokryty blachą. Na parterze, w sieni znajdowała się posadzka z płytek kamiennych, w pozostałych pomieszczeniach mieszkalnych - parkiet. Otwory okienne były bez dekoracji, a okna dwuskrzydłowe, sześciopolowe. Wejście stanowiły masywne dwuskrzydłowe drzwi. Wewnątrz budynku były drzwi jedno i dwu skrzydłowe. Schody betonowe pokryte były drewnem. W salonie reprezentacyjnym zachowały się dekoracje stiukowe, klasyczne oraz dwa kominki. W wyniku remontu przeprowadzonego w latach siedemdziesiątych zniszczony został wystrój wnętrza całego pałacu. Zadbano jednak o przywrócenie dawnej świetności salonowi, adaptując go na potrzeby apteki. Pod koniec XIX w. dokonano gruntownej przebudowy pałacu w stylu późniejszego klasycyzmu, polegającej na zmianie fasady, zwłaszcza południowej, a także dekoracji wnętrz. W tym też okresie powstał prawdopodobnie gazon po stronie południowej pałacu z okrągłym basenikiem pośrodku i fontanną.

Zabytek ma duże znaczenie dla kultury narodowej i miejscowej społeczności. Wiąże się nierozzerwalnie z historią Kóz. Obecnie jego stan techniczny wymaga kapitalnego remontu. W roku 2010, korzystając ze środków pomocowych, Gmina Kozy planuje zmodernizować taras tego budynku, który wykorzystywany jest dla potrzeb kulturalnych, a którego zły stan techniczny ze względów bezpieczeństwa ogranicza możliwości zagospodarowania.

Modernizacja tarasu Pałacu przyczyni się do wypełnienia obowiązku nałożonego na Gminę Kozy, polegającego na opiece nad zabytkiem. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych oraz zabezpieczenie obiektu i jego otoczenia pozwoli zachować jego wartości historyczne. Przyczyni się do zwiększenia liczby nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki. Wpłynie na poprawę konkurencyjności turystycznej regionu wyrażonej podniesieniem dostępności do atrakcyjnych obiektów historycznych.

3. Zbieżność Planu z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu

Plan odnowy miejscowości Gminy Kozy wykazuje spójność m.in. z następującymi dokumentami strategicznymi:

- Kontekst krajowy (rządowy): Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności), Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
- Kontekst regionalny: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020, Program Odnowy Wsi Województwa Śląskiego 2006-2010, Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Bielskiego 2004-2013
- Kontekst lokalny: Strategia Rozwoju Gminy Kozy

3.1. Kontekst krajowy (rządowy)

3.1.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Celem horyzontalnym NSRO jest m.in. *Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich*. W ramach wymienionego celu horyzontalnego określono następujące kierunki działań:

Wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich

Działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą koncentrowały się na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług, w tym zwłaszcza w zakresie ochrony zdrowia. W ciągu najbliższych lat niezbędna jest poprawa infrastruktury transportowej w relacjach miasto-wieś, zwiększenie dostępności do systemów transportu zbiorowego, działania związane z zaopatrzeniem w energię, w wodę o dobrej jakości oraz odbiór ścieków, stworzenie sprawnych połączeń telekomunikacyjnych. Równolegle, polityka spójności będzie skoncentrowana na zmniejszaniu dysproporcji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich.

W celu poprawy warunków życia na obszarach wiejskich niezbędna będzie realizacja przedsięwzięć prowadzących do zapewnienia wystarczającego dostępu do edukacji dla ludzi młodych, dostępu do kultury, usług ochrony zdrowia, usług związanych z wymiarem sprawiedliwości. W ramach wsparcia dla obszarów wiejskich będą realizowane działania ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości, podnoszenie zdolności do zatrudnienia, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, wyrównywanie szans w dostępie do rynku pracy, podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza pozarolniczych umiejętności zawodowych w wyniku dostępu do kształcenia ustawicznego.

Wspomaganie zmian strukturalnych

Działanie wspierać będą zmiany strukturalne na obszarach wiejskich w zakresie doradztwa zawodowego oraz przekwalifikowania osób odchodzących z pracy w rolnictwie, jak również promocja przedsiębiorczości, rozwój pozarolniczych funkcji wsi (np. agroturystyka, a tym samym ochrona dziedzictwa kulturowego wsi, czy ochrona walorów krajobrazu rolniczego).

W procesach rozwoju obszarów wiejskich szczególna rola przypada dodatkowo ośrodkom miejskim, w których ludność wiejska może znaleźć miejsca pracy i podwyższać poziom edukacji i umiejętności oraz znaleźć zaspokojenie potrzeb zdrowotnych i aspiracji kulturalnych. Szczególne znaczenie w tym kontekście ma wspieranie rozwoju tych funkcji małych miast i wybranych ośrodków gminnych, które związane są bezpośrednio z procesami restrukturyzacyjnymi na obszarach wiejskich, w tym

w szczególności usług zdrowotnych, edukacji na poziomie szkolnictwa średniego, rozwoju małych i średnich firm w sektorach pozarolniczych, turystyki przyjazdowej, funkcji uzdrowiskowych, itp.

3.1.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Plan Odnowy Miejscowości Kozy wpisuje się w realizację celów strategicznych określonych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 poprzez:

OŚ 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki.

Działanie 2: Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

Barierą rozwoju obszarów wiejskich stanowi brak podstawowych elementów infrastruktury technicznej. Szczególne utrudnienia w tym zakresie występują w najmniejszych miejscowościach. Realizacja działania stanowi uzupełnienie zakresu wsparcia obejmującego inwestycje przewidziane do finansowania w ramach programów operacyjnych, współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz programów krajowych.

Pomoc udzielana będzie na realizację projektów w zakresie:

1. gospodarki wodno-ściekowej w szczególności:
  - a) zaopatrzenia w wodę,
  - b) odprowadzania i oczyszczania ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
2. tworzenia systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych;
3. wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy.

Działanie 3: Odnowa i rozwój wsi.

Realizacja działania tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Działanie będzie wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

1. budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów:
  - a) pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
  - b) służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa historycznego, tradycji, sztuki oraz kultury,
2. kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
3. budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
4. zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
5. odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych, budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
6. kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

3.2. Kontekst regionalny

3.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020

Priorytety oraz zadania ujęte w Planie Odnowy Miejscowości Kozy wykazują zbieżność ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego poprzez:

PRIORYTET: Edukacja, kultura, mobilności i aktywizacja zasobów ludzkich

W ramach priorytetu wspierany będzie wzrost aktywności środowisk twórczych, zarówno profesjonalnych, jak i amatorskich, przede wszystkim poprzez tworzenie warunków dla rozwoju działalności twórczej oraz promocję na terenie województwa, kraju i poza jego granicami. Należy dążyć do poszerzania oferty przedsięwzięć kulturalnych regionu. Oparciem i bazą dla tych działań są instytucje, ośrodki i organizacje kultury.

PRIORYTET: Integracja społeczna, bezpieczeństwo i zdrowie

Rozwój gospodarczy regionu musi być ściśle powiązany z polepszeniem jakości życia mieszkańców. Przyjazne warunki życia oznaczają m.in. powszechny i łatwy dostęp mieszkańców do opieki zdrowotnej, mieszkań, systemu pomocy społecznej oraz zapewnienie bezpieczeństwa zarówno socjalnego, jak i publicznego.

Wspieranie grup zagrożonych marginalizacją lub patologią społeczną, jak np. długotrwale bezrobotnych, ludzi starszych i bezdomnych, niepełnosprawnych czy opuszczających zakłady penitencjarne, pozwoli na ograniczenie tych niekorzystnych zjawisk. Dlatego też należy wzmacniać zarówno działania instytucjonalne, jak i tworzyć warunki do rozwoju oraz efektywnej działalności organizacji pozarządowych, realizujących cele społeczne.

Realizacja tych działań pozwoli na wyrównywanie szans rozwoju zawodowego i poprawę sytuacji materialnej środowisk oraz grup zmarginalizowanych lub zagrożonych marginalizacją. Działania te będą miały wpływ na umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich oraz przyczynią się do kształtowania postaw prorodzinnych, prospołecznych i budowania tożsamości regionalnej.

PRIORYTET: Ochrona i kształtowanie środowiska oraz przestrzeni

Konieczna jest rozbudowa oraz unowocześnianie infrastruktury ochrony środowiska na całym jego obszarze. Jej wysoka jakość będzie przyczyniała się do wzrostu konkurencyjności regionu. Infrastruktura środowiskowa w zakresie gospodarki wodnej powinna zapewniać dostawę odpowiedniej ilości wody pitnej oraz zbieranie, oczyszczanie i zrzut ścieków.

PRIORYTET: Transport, komunikacja i informacja

Budowa m.in. dróg ekspresowych, obwodnic, przebudowa dróg wojewódzkich oraz modernizacja europejskich szlaków kolejowych w województwie śląskim przesądzi o strukturze komunikacyjnej i kierunkach rozwoju urbanistycznego regionu. Należy przyjąć, że ulepszenie sieci i systemów transportowych będzie prowadzone w celu obniżenia kosztów transportu, zmniejszenia zagęszczenia i skrócenia czasu podróży, zmniejszenia obciążeń środowiskowych generowanych przez transport, jak również poprawy jakości usług i bezpieczeństwa.

Niezbędne w systemie transportowym są m.in.:

- poprawa jakości infrastruktury transportowej,
- poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie,
- wyprowadzenie ruchu tranzytowego z ulic śródmiejskich,
- budowa parkingo-garaży,
- dostosowanie ciągów do charakteru ruchu, jaki obsługują,
- poprawa dostępności terenów wiejskich.

Dążyć należy do wyrównywania standardów usług telekomunikacyjnych i informatycznych zarówno w miastach, jak i w ośrodkach wiejskich. Obok dostępności przyłączy ważna jest jakość infrastruktury

telekomunikacyjnej, która warunkować będzie poszerzanie świadczonych usług odpowiednio do wzrostu zaawansowania technologicznego systemów telekomunikacyjnych i informatycznych.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego wymaga nie tylko dostępności do odpowiedniego sprzętu, ale przede wszystkim zintegrowania technologii w spójne działania mające na celu efektywne zaspokojenie gospodarczych, społecznych, administracyjnych, naukowych i kulturalnych potrzeb.

CEL STRATEGICZNY IV: Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni

Kierunek działań 4: Kształtowanie ośrodków wiejskich

Rozwój i wzrost atrakcyjności terenów wiejskich uzależniony jest od potencjału ośrodków wiejskich. Powstanie wielofunkcyjnych ośrodków na terenach wiejskich wymaga tego, by były one wyposażone w odpowiednią infrastrukturę, przygotowane do skutecznego organizowania i integrowania życia oraz wspierania lokalnych inicjatyw na tych obszarach. Działalność ośrodków wiejskich stanowi ważne ogniwo wspierania inicjatyw na rzecz rozwoju rolnictwa poprzez zwiększenie potencjału zasobów ludzkich.

Ukształtowanie wielofunkcyjnych, zróżnicowanych oraz atrakcyjnych do zamieszkania ośrodków wiejskich wymaga tworzenia środowiska przyjaznego rozwojowi przedsiębiorczości, działalności ośrodków kulturalnych i edukacyjnych, rozwijania lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw. Niezbędne są także działania na rzecz rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, przyciąganie inwestycji przyjaznych środowisku i podnoszących atrakcyjność obszarów wiejskich oraz zniesienie barier przestrzennych – czasu dostępu ludności wiejskiej do usług oferowanych na terenach miejskich. Istotne jest również zapewnienie zbieżności i powiązania regionalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem funkcji i oddziaływania obszarów metropolitalnych.

Uwzględniając rozwój ośrodków wiejskich w oparciu o specyficzne walory społeczno-kulturowe, należy również podjąć wysiłki zmierzające do zachowania ich różnorodności i spuścizny kulturowej. Dlatego też tak istotne jest zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego wsi, dokumentowanie i popularyzacja tradycji oraz wspieranie lokalnych i ponadlokalnych inicjatyw skierowanych na kultywowanie tradycji obszaru wiejskiego.

3.2.2. Program Odnowy Wsi Województwa Śląskiego 2006-2010

Za najważniejsze dla Programu Odnowy Wsi Województwa Śląskiego należy uznać wskazanie w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego” kierunku działań nr 4, pod nazwą: „Kształtowanie ośrodków wiejskich” usytuowanym w celu strategicznym IV „Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni”. Rozwinięciem przyjętego w Strategii kierunku działań 4 są cele szczegółowe ujęte w Programie Odnowy Wsi Województwa Śląskiego.

Do celów tych należą:

Cel szczegółowy 1: Wysoka pozycja obszarów wiejskich w województwie śląskim przejawiająca się:

- zachowaniem wartościowej odmienności od obszarów zurbanizowanych,
- pozytywnym wpływem na wizerunek województwa i jego sytuację ekologiczną,
- przejmowaniem części funkcji realizowanych tradycyjnie na obszarach zurbanizowanych i silnym osadzeniem w wojewódzkich sieciach kooperacyjnych,
- dostarczaniem zdrowej żywności o konkurencyjnej jakości i w odpowiedniej ilości na regionalny rynek,
- tworzeniem zaplecza turystyczno-rekreacyjnego dla ludności Województwa, zwłaszcza dla mieszkańców aglomeracji miejskich.

Cel szczegółowy 2: Rolnictwo podstawowym rodzajem działalności na obszarach wiejskich w zakresie produkcji żywności, stymulacji rozwoju gospodarczego, oraz organizacji przestrzeni i utrwalania tradycyjnego krajobrazu.

Cel szczegółowy 3: Wysoka i ciągle wzmacniana wartość kapitału ludzkiego, znajdująca swoje odzwierciedlenie w wysokim potencjale kwalifikacji, aktywności, przedsiębiorczości, innowacyjności i kreatywności mieszkańców wsi oraz funkcjonowaniu środowisk przywódczych.

Cel szczegółowy 4: Zintegrowane wewnętrznie, wiążące swoją przyszłość z obszarami wiejskimi społeczności lokalne, organizowane więzami współpracy gospodarczej i społecznej, spajane cennymi tradycyjnymi wartościami, stale wzbogacane absorpcją pozytywnych wartości napływających z otoczenia (wysoka wartość kapitału społecznego).

Cel szczegółowy 5: Wysoka konkurencyjność obszarów wiejskich, u której podstaw stoją:

- nowoczesne i zdywersyfikowane struktury gospodarcze,
- rozwinięty sektor małych i średnich przedsiębiorstw,
- kooperacja gospodarki z nauką na rzecz poprawy jakości wytwarzanych produktów
- zaawansowana infrastruktura techniczna (w tym komunikacyjna)
- skuteczny marketing produktów powstających na obszarach wiejskich.

Cel szczegółowy 6: Wysoka atrakcyjność inwestycyjna i mieszkaniowa obszarów wiejskich związana z:

- pozytywną odmiennością wsi od obszarów zurbanizowanych
- wysoką jakością środowiska przyrodniczego nie niosącego zagrożeń i wykorzystywanego zgodnie z zasadami ekorozwoju,
- nasycenia w infrastrukturę gwarantującą komfort zamieszkania, właściwe warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz chroniącą walory środowiska naturalnego
- rozwiniętymi instytucjami otoczenia biznesu,
- odpowiednimi kwalifikacjami mieszkańców wsi.

Cel szczegółowy 7: Zrównoważony ilościowo i jakościowo rynek pracy wspomagany odpowiednią polityką edukacyjną.

Cele i zadania określone w Planie Odnowy Miejscowości Kozy są wewnętrznie zgodne, a ich osiągnięcie i realizacja nie powoduje negatywnych skutków dla osiągania celów i realizacji zadań strategicznych wyższego rzędu.

Przedstawiony zapis Planu pozwoli na osiągnięcie integracji polityki kształtowania rozwoju gospodarczego na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym.

3.3. Kontekst lokalny

3.3.1. Strategia Rozwoju Gminy Kozy

Strategia Rozwoju Gminy Kozy powstała jako wynik współpracy grupy liderów lokalnych, specjalistów Urzędu Gminy oraz ekspertów zewnętrznych reprezentowanych w grupie liderów lokalnych. Dokument składa się z trzech części: Diagnoza strategiczna gminy, Cele rozwoju gminy, Strategia rozwoju gminy. Wizja rozwoju gminy Kozy zawiera sześć punktów ciężkości, tzw. pól strategicznych: przedsiębiorczość i inwestorzy, komunikacja, atrakcyjność turystyczna, usługi publiczne i komercyjne, infrastruktura techniczna, funkcje i tereny mieszkaniowo – usługowe.

Pole strategiczne „Przedsiębiorczość i inwestorzy” skupia wysiłek środowisk liderek gminy na aktywizacji terenów położonych w zasięgu istniejących i projektowanych krajowych dróg tranzytowych. Stawką strategiczną są na tym polu miejsce pracy oraz intensyfikacja działalności gospodarczej.

Pole strategiczne „komunikacja” wskazuje, że punktem ciężkości w rozwoju gminy jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania układu drogowo - ulicznego oraz uzyskanie dostępu do projektowanych terenów aktywności gospodarczej i terenów mieszkalnictwa.

Pole strategiczne „Atrakcyjność turystyczna” koncentruje przyszłe decyzje i działania na aktywizacji turystyczno - rekreacyjnej wskazanych obszarów. Oznacza to promowanie gminy jako miejsca wypoczynku krótkookresowego oraz agroekoturystyki

Pole strategiczne: „Infrastruktur techniczna” skupia działania na uporządkowaniu i wyrównaniu standardów obsługi komunalnej szczególnie w zakresie gospodarki ściekami i odpadami.

Pole strategiczne „Usługi publiczne i komercyjne” koncentruje decyzje i działania na ukształtowaniu nowego wizerunku strefy centralnej gminy, skupiającej usługi społeczne i publiczne wyższego rzędu oraz na wzmocnienie potencjału edukacyjnego i poziomu wykształcenia mieszkańców gminy.

Pole strategiczne: „Funkcje i tereny mieszkaniowo usługowe” kładzie nacisk z jednej strony na modernizację, uzupełnienie i intensyfikację istniejącej zabudowy mieszkaniowej, a z drugiej strony na realizację budownictwa mieszkaniowego na zasadach zorganizowanej działalności inwestycyjnej w wyznaczonych strefach.

Należy podkreślić współzależność działań podejmowanych w powyższych polach strategicznych dla realizacji celów. Oznacza to, że część działań podejmowanych w związku z pierwszym celem przyczyniać się będzie równocześnie do wzrostu stopnia realizacji celu drugiego i trzeciego.

3.3.2. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy

Uchwałą nr XXXV/263/2006 z dnia 29 czerwca 2006 r. przyjęto Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kozy.

Zapisy MPZP dążą do rozwoju przestrzennego i gospodarczego Gminy, z zastrzeżeniem przeprowadzenia prac inwestycyjnych, które nie pogorszą stanu środowiska naturalnego.

4. Analiza zasobów miejscowości

4.1. Inwentaryzacja zasobów społecznych

Jednym z podstawowych czynników wpływających na poziom życia ludności jest infrastruktura społeczna, a więc instytucje świadczące usługi dla ludności w zakresie oświaty i wychowania, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki oraz turystyki i rekreacji. Poniższy rozdział prezentuje zasoby i potencjał Gminy Kozy pod względem występującej tu bazy społecznej.

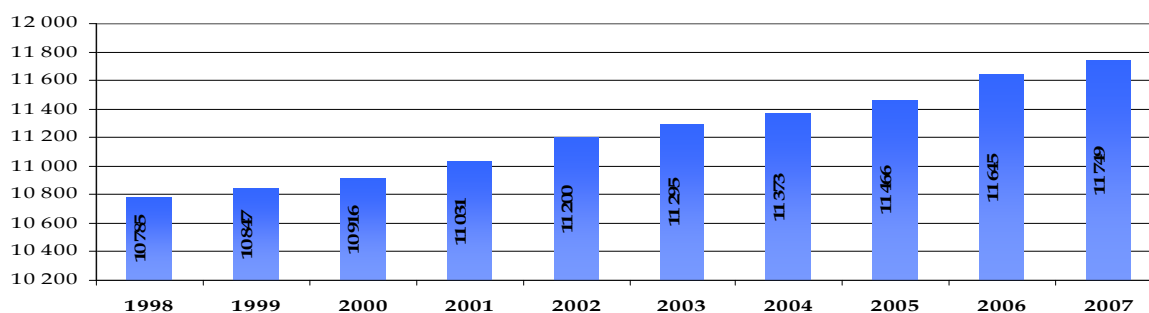
4.1.1. Demografia

Kozy to gmina wiejska, obejmująca swym zasięgiem obszar o łącznej powierzchni około 27 km², co stanowi niecałe 6% całkowitej powierzchni powiatu bielskiego.

Z analizy poziomu liczby ludności na przestrzeni ostatnich 10 lat wynika, że gmina Kozy charakteryzowała się systematycznym wzrostem liczby ludności. W 1998 roku Gminę zamieszkiwało około 10 785 mieszkańców. Do roku 2007 liczba ludności wzrosła do 11 749 osób. Średnia gęstość zaludnienia gminy Kozy wynosiła w 2006 roku około 435 osób na 1 km².

Poniżej przedstawiono liczbę ludności Gminy, jaka kształtowała się na przełomie 10 lat.

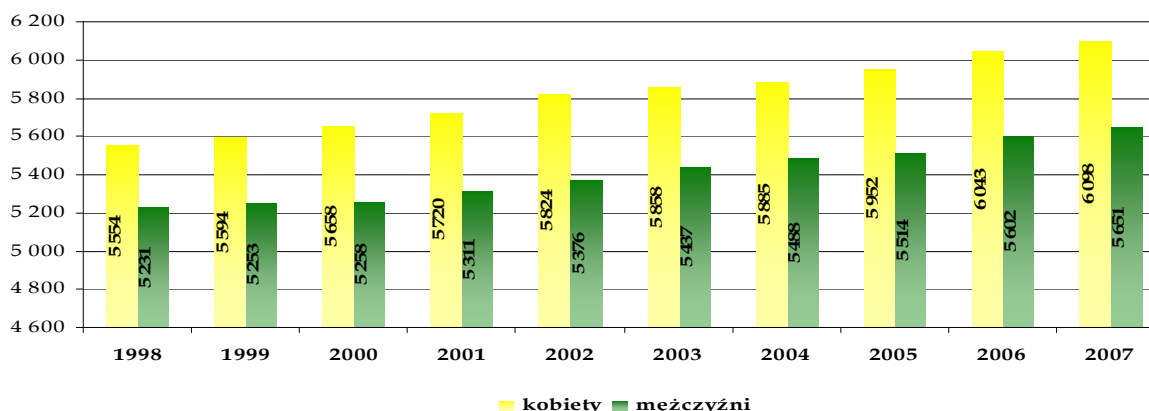
Wykres 4-1 Ludność gminy Kozy w latach 1998-2007 (według faktycznego miejsca zamieszkania)

Źródło: GUS

Największą liczbę mieszkańców odnotowano w 2007 roku (11 749 osób). Do tego czasu liczba faktycznie zamieszkałych na terenie gminy Kozy osób ulega systematycznie zwiększaniu. Należy również podkreślić większy udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców. Udział kobiet i mężczyzn w ogólnej liczbie mieszkańców przedstawia Wykres 4-2.

Wykres 4-2 Ludność gminy Kozy według płci w latach 1998-2007

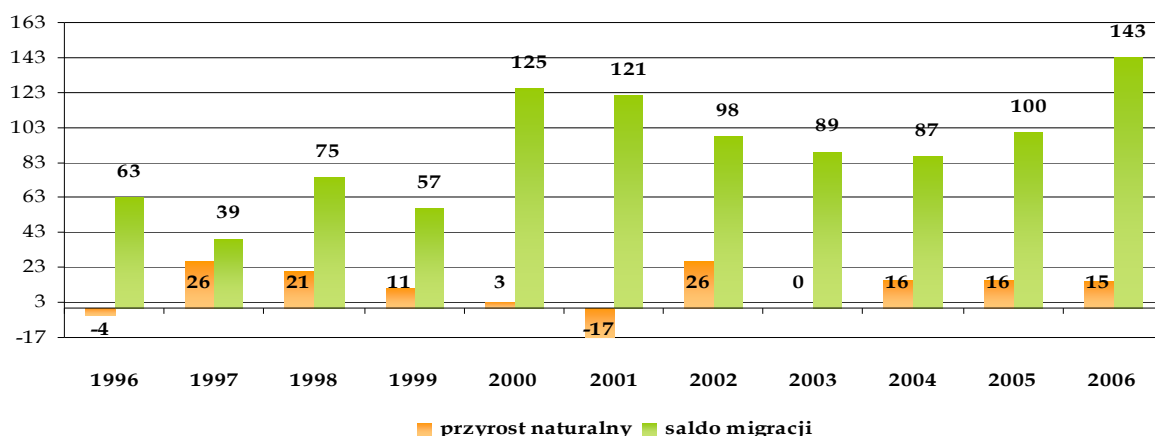

Źródło: GUS

Na terenie gminy Kozy obserwowany jest zmienny przyrost naturalny. Najniższą wartość przyrostu naturalnego zanotowano w roku 2001, jednakże zadawalający jest fakt, że w latach 2004-2006 wartość przyrostu naturalnego utrzymywała się na tym samym poziomie. Ponadto, w porównaniu z saldem przyrostu naturalnego powiatu (1,3) i województwa (-0,8) wskaźnik obserwowany dla gminy Kozy jest bardzo dobry. Kozy znajdują się wśród gmin powiatu bielskiego o najwyższym współczynniku salda migracji (2,49), które znacząco odróżnia gminę na tle powiatu (1,53) i województwa (-2,6). Zgodnie z prognozą ludności GUS do 2030 roku dla powiatu bielskiego, bardzo dobra sytuacja demograficzna utrzyma się do końca analizowanego okresu.

Dane udostępnione przez GUS nie podają informacji na temat salda migracji oraz przyrostu naturalnego w gminie Kozy w roku 2007.

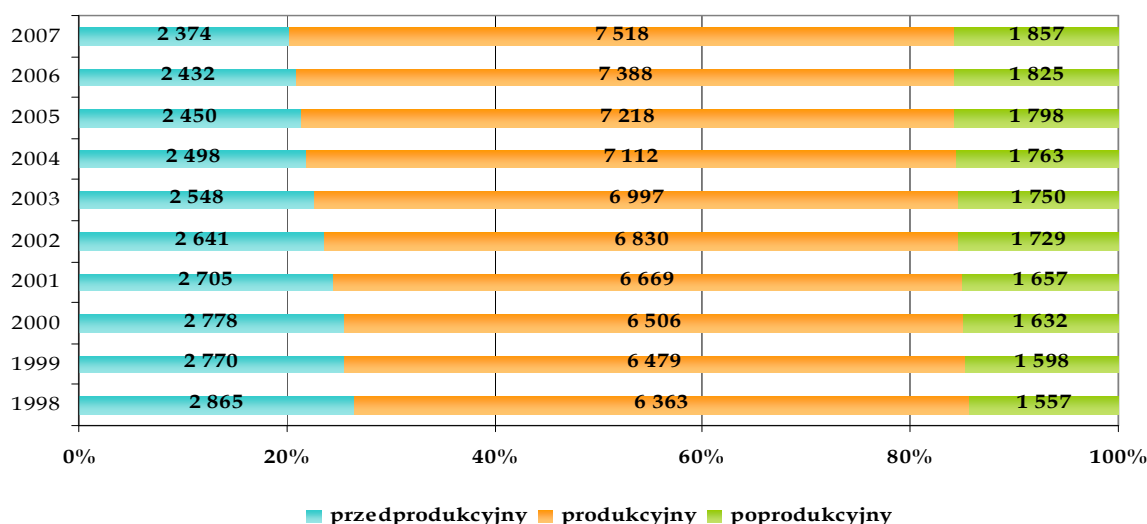
Wykres 4-3 Saldo migracji a przyrost naturalny na terenie gminy Kozy w latach 1996-2006

Źródło: GUS

Struktura wiekowa ludności w analizowanych latach ulegała zmianom. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym generalnie malał na korzyść ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Taka sytuacja świadczy o nasilającym się zjawisku starzenia się społeczeństwa gminy Kozy.

Wykres 4-4 Ekonomiczne grupy wiekowe mieszkańców gminy Kozy w latach 1998-2007

Źródło: GUS

Odsetek ludności wg podziału na tę w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym (dane z 2006r.) przedstawia się następująco.

Na ogólną liczbę 11 749 mieszkańców przypadało:

- ludności w wieku przedprodukcyjnym: 20,2%,
- ludności w wieku produkcyjnym: 64,0%,
- ludności w wieku poprodukcyjnym: 15,8%

Taka struktura wskazuje na wysoki poziom zasobów pracy.

4.1.2. Walory turystyczne i rekreacyjne

Malownicze położenie Kóz stanowi zachętę dla przybywających w te strony turystów, którzy mogą wybrać się pieszo w kierunku Chrobaczej Łąki szlakiem czarnym, prowadzącym przez stary kamieniołom do Przełęczy u Panienki spotykającym się tu z żółtym szlakiem.

Wędrując przez centrum Kóz warto zwrócić uwagę na zespół zabudowań dworskich usytuowany na północ od ul. Krakowskiej. Kierując się na południe ul. Beskidzką mijamy kapliczkę św. Jana Nepomucena (ok. 1775r.), za którą znajduje się stanowisko archeologiczne na miejscu gdzie stał stary zamek z XIV w. Był on siedzibą rycerzy księcia oświęcimskiego, zwanych raubzitterami - rozbójnikami napadającymi często na kupców.

Na skraju lasu usytuowana jest kapliczka kamienna z figurą Matki Bożej zwanej Panienką i ujęcie wody źródlanej, a w niewielkiej odległości od kapliczki znajduje się teren po byłym kamieniołomie piaskowca z małym jeziorkiem. Dostarczał on kamienia drogowego już przed I wojną światową. Może w przyszłości powstanie tu piękny ośrodek wypoczynkowy. Tajemniczym miejscem jest Wilczy Staw położony w pobliżu kamieniołomu.

Warto także zwrócić uwagę na trasę spacerową wzdłuż ul. Wapiennej, gdzie można dostrzec resztki pieca służącego niegdyś do wypalania wapna. Na tej trasie znajduje się wiele pięknych punktów widokowych. W sąsiedztwie ul. Wapiennej wśród drzew sosnowych znajduje się staw zwany Legiońskim, (w okresie letnim mieszkańcy Kóz spotykają się tu na piknikach). Wiele miejsc w Kozach czeka jeszcze za zagospodarowanie. Podejmując decyzję o zamieszkaniu tutaj można zrealizować marzenie o pięknym domu z ogrodem. Na terenie gminy zachowało się kilka interesujących dla turystów obiektów zabytkowych tj.:

- Kościół pod wezwaniem - św. Szymona i Judy Tadeusza. Pierwsza wzmianka o istnieniu świątyni pojawia się już w 1326 r. Wiadomo, że budowlę drewnianą wzniesiono w 1520 r. Jej polichromia malowana suchą temperą na desce znajduje się obecnie w Muzeum Narodowym w Krakowie, zaś drzwi od dzwonnicy są eksponowane w Izbie Historycznej Kóz im. A. Zuberera. Na początku XX w. wzniesiony został murowany kościół w stylu neoromańsko-neogotyckim. Od strony południowej umieszczono trzy tablice upamiętniające: 500 - rocznicę bitwy pod Grunwaldem, nazwiska parafian poległych w latach 1914-1920, nazwiska ofiar systemów totalitarnych
- Późnoklasycystyczny dwór z poł. XVIII w. przebudowany w I poł. XIX w. z neogotycką kaplicą z 1859r. od zach. i 2 neogotyckimi budynkami gospodarczymi po bokach. Od południa znajduje się gazon z pięknym okazem platana. Z dawnej sali balowej rozlega się widok na park starodrzewia z początków XIX w.
- Barokowa owczarnia czworoboczna z dziedzińcem, kryta gontem. W niszy nad jej wejściem stała figura św. Floriana. Obecnie jest ona eksponowana w Izbie Historycznej Kóz.
- Neobarokowa willa podmiejska z końca XIX w., w której obecnie mieści się Stacja Doświadczalna Energii Słonecznej Zakładu Fizyki Ciała Stałego PAN w Zabrze.
- Budynek oficyny to parterowa sala od strony zachodniej została podzielona cienkim murem w 1935 r. przez Adolfa Zuberera, który tę część remontował i przystosował na swoje mieszkanie. W południowej części mieści się sklepiona „sala”, gdzie dawniej mieścił się duży piec chlebowy i pralnia, wyposażona w duże miedziane kotły. W sali od strony zachodniej była tzw. szwalnia, w której Wilhelmina Czeczowa organizowała kursy szycia dla dziewcząt. W pokoju przy szwalni była prasownia, z podłogą posadzkową. Piętro tego budynku zajmowali dawniej administratorzy majątku, leśniczowie i miejscowi nauczyciele. W czasie działań wojennych, w 1945 r. był tu szpital dla żołnierzy Armii Czerwonej. Obecnie budynek ten dalej jest zamieszkiwany – są tam mieszkania czynszowe należące do gminy.

Dla miłośników pieszych wędrówek do dyspozycji pozostają turystyczne szlaki górskie i turystyczne, do których należą:

- czerwony – ze Straconki przez Gaiki, przełęcz „U Panienki” na szczyt Chrobaczej Łąki i dalej do Porąbki przez rezerwat Zasolnica Kozy,
- czarny,
- niebieski – wejście do lasu ul. Tęczową i w kierunku wschodnim,
- „Szlak Papieski” Kozy – Kapliczka u Panienki – Kamieniołom – Chrobacza Łąka – Przełęcz U Panienki – Groniczki – Gaiki – Przełęcz Przegibek – Magurka Wilkowiska – Przełęcz Łysa – Straconka,
- żółty – od stacji PKP przez centrum Kóz ul. Beskidzką do lasu i przełęcz „U Panienki”.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie gminy Kozy wynosi 1 018 ha, co stanowi ok. 38% jej powierzchni. Niemal 95% tej powierzchni leśnej (986 ha) należy do administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwa Bielsko, Obręb Szczyrk. Lasy niepaństwowe zajmują ok. 68 ha, w tym osób fizycznych – 59 ha, a dodatkowo występują lasy gminne o pow. 10 ha.

Szczególną rolę w strukturze zieleni spełniają obiekty objęte ochroną konserwatorską tj.:

- zespół pałacowo – parkowy w Kozach,
- pozostałości założenia „dworu Grabowskich”,
- teren kościoła parafialnego wraz z otaczającym starodrzewiem i cmentarzem.

Dodatkowo, w granicach administracyjnych Gminy Kozy znajduje się **Park Krajobrazowy Beskidu Małego** zajmujący powierzchnię 1 232 ha, w tym otulina – 182 ha. Teren ten chroniony jest jako Park Krajobrazowy Beskidu Małego o powierzchni 257,70 km². Wokół parku utworzono strefę ochronną o powierzchni 222,53 km². Po reformie administracyjnej w 1999 r. część Parku Krajobrazowego Beskidu Małego (165,40 km², otulina – 102,43 km²). Prawie cały Beskid Mały jest zbudowany z piaskowców godulskich. Są to skały o budowie drobnoziarnistej, dość twarde i odporne na procesy wietrzenia. Liczne skałki przybierają różne ciekawe kształty i stanowią dużą atrakcję turystyczną. Najcenniejsze z nich to baszta skalna w Kocierzu Rychwałdzkim, grupa skałek w Krzeszowie oraz skałka fliszowa na zboczach Żaru. Utworzone zostały 22 pomniki przyrody nieożywionej. Duże znaczenie przyrodnicze i poznawcze posiadają jaskinie. Powstały one w wyniku procesów osuwiskowych, tektonicznych i w mniejszym stopniu wietrzenia. 6 z nich objętych zostało ochroną pomnikową. Najbardziej znana jest Jaskinia Komonieckiego. Obszar Parku Krajobrazowego „Beskidu Małego” i jego otuliny charakteryzuje się gęstą siecią rzeczną i dużą ilością źródeł. Położony jest w dorzeczu rzeki Wisły i zlewisku Morza Bałtyckiego. Sieć rzeczna tworzą główne rzeki: Biała, Soła i Skawa płynące z południa na północ, wraz z prostopadłe do nich płynącymi potokami górnymi. Wyjątek stanowi Wieprzówka, której przebieg jest południkowy. Krajobraz Beskidu Małego, tak jak i pozostałej części Beskidów Zachodnich, został znacznie przekształcony. Piętro pogórza przebiegające średnio do 550 m n.p.m. wykorzystano pod uprawy i zabudowę. Niegdyś najbardziej rozpowszechniony tutaj grąd występuje obecnie tylko w postaci nielicznych płatów zlokalizowanych w miejscach niedostępnych, wąwozach i jarach. Na stokach północnych spotykana jest dość często schodząca nawet do 420 m n.p.m. buczyna karpacza. Od wysokości 550 m n.p.m. do 933 m n.p.m. rozciąga się piętro regla dolnego. Piętro to pokryte jest dość regularnie zwartym kompleksem leśnym z niewielkimi polanami. Ciekawostką jest występowanie w partiach grzbietowych skarłowaciałych buczyn kwaśnych. Dotychczas przeprowadzone badania flory roślin naczyniowych wykazały występowanie ponad 840 gatunków. Beskid Mały charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem (10%) roślin górskich, wśród których dominują gatunki regla i ogólnogórskie. Dużym walorem jest występowanie licznych przedstawicieli rodziny storczykowatych, np.: kruszczyk błotny, storczyca kulista, storczyk męski i stoplamek plamisty. Zagrożone są również gatunki znajdujące się na granicach swych zasięgów, między innymi: rzeżucha trójlistkowa i żywokost sercowaty, a także gatunki wapieniolubne wymierające wskutek zarastania nieużytkowanych kamieniołomów. Na terenie Beskidu Małego występują - z kopytnych: dzik, sarna i jeleni, zaś z dużych drapieżników: ryś, wilk, lisy, borsuk, a sporadycznie niedźwiedź. Spośród nietoperzy podawano z tego terenu: mroczka późnego, nocka wąsatka i borowca wielkiego, a z owadożernych: rzęsorka rzeczka i zębiatka karliczka oraz dwa gatunki ryjówek: aksamitną i malutką. Największym gryzoniem jest bóbr europejski. Łącznie na terenie Beskidu Małego zanotowano dotychczas 36 gatunków ssaków. Natomiast badania ornitofauny wykazały występowanie 111 gatunków ptaków lęgowych, w tym 6 drapieżników dziennych, a wśród nich: trzmiełojada i kobuza; 4 gatunki kuraków; 6 gatunków dzięciołów, bociana czarnego, pójdzki

i zimorodka. Na terenie Beskidów obszary szczególnie cenne zostały objęte ochroną rezerwatową, należą do nich przede wszystkim fragmenty drzewostanów o charakterze naturalnym: „Szeroka” (52,12 ha), „Buczyna na Zasolnicy” (16,65 ha), i „Madohora” o powierzchni 71,38 ha. Specyficzne warunki klimatyczne i topograficzne przyczyniły się do odmienności w przystosowaniu budownictwa, narzędzi, techniki pracy oraz stroju. Izolacja terenów górskich od nizinnych przyczyniła się zatem i do tego, że zachowało się tu szczególnie wiele form tradycyjnych, zwłaszcza w dziedzinie kultury materialnej.

Rysunek 4-1 Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Źródło: UG Kozy

Ponadto, na terenach po byłej kopalni piaskowca tzw. Kamieniołomie znajdują się miejsca o unikatowej, pionierskiej florze i ciekawej faunie, a także strukturze geologicznej stanowiąc jednocześnie doskonałą rozległą platformę widokową na okolicę.

Działalność sportowa na terenie Kóz prowadzona jest przez LKS „Orzeł” zachęcający do gry w piłkę nożną w różnych grupach wiekowych. Ludowy Klub Sportowy Orzeł w Kozach istnieje od roku 1955, kiedy to nosił jeszcze nazwę Robotniczy Klub Sportowy. Zadaniem tejże organizacji było skupienie młodzieży męskiej, która odbywać miała służbę wojskową.

Od samego początku zawodnicy koziańskiego klubu zdobywali puchary, medale, dyplomy i inne trofea za swoje osiągnięcia. Początkowo trenowano na okolicznych boiskach, wtedy to powstało kilka sekcji, tj. piłka nożna, piłka siatkowa, szachy, strzelectwo, tenis stołowy, turystyka, brydż i judo (obecnie działają już tylko sekcje piłki nożnej, piłki siatkowej i tenisa stołowego).

W czasie późniejszym LKS posiadał własne boisko sportowe, a w roku 1966 oddano do użytku pawilon sportowy.

Ludowy Klub Sportowy Orzeł w Kozach prowadzi 3 sekcje. Należą do nich:

- sekcja piłki nożnej (młodzicy, juniorzy młodsi, juniorzy starsi, seniorzy),
- sekcja piłki siatkowej (młodziczki, kadetki, juniorki, seniorki),
- sekcja tenisa stołowego.

Sportowcy i mieszkańcy Gminy Kozy mają także do dyspozycji obiekty mieszczące się w Centrum Sportowo-Widowiskowym, do których należą:

- hala sportowa – udostępniana w tygodniu, w godzinach 7⁰⁰ - 15⁰⁰ na zajęcia dydaktyczne dla szkół, a w godz. 16⁰⁰ - 18⁰⁰ na zajęcia pozalekcyjne. W godzinach 18⁰⁰ - 22⁰⁰ hala jest ogólnodostępna dla stowarzyszeń, klubów sportowych i grup środowiskowych.
- basen (25m, 6 torów) – dostępny od godz. 7⁰⁰ do 15⁰⁰ dla szkół w ramach zajęć dydaktycznych, a od godziny 16⁰⁰ do 21⁰⁰ włącznie basen udostępniany jest ogólnie.
- siłownia,
- gabinet rehabilitacji.

Wielofunkcyjny obiekt sportowy - Centrum Sportowo-Widowiskowe powstało w 1998r., natomiast w kwietniu 2001 roku został oddany do użytku kryty basen.

4.1.3. Użytkowanie gruntów

Powierzchnia użytków rolnych na terenie Gminy Kozy wynosi około 1 000 ha, co stanowi 37,2% powierzchni ogólnej gminy. Natomiast 70% powierzchni użytków rolnych stanowią grunty orne, a pozostałe 30% to użytki zielone (łąki, pastwiska, sady). Strukturę użytków rolnych w Gminie Kozy przedstawiono poniżej.

Tabela 4-1 Użytkowanie gruntów na terenie Gminy Kozy

Lp.	Rodzaj użytków	Powierzchnia [ha]	Odsetek użytków[%]
1	Użytki rolne	1 000	37,2%
a/	grunty orne	700	70%
b/	sady	72	7,2%
c/	łąki trwałe	176	17,6%
d/	pastwiska trwałe	52	5,2%
2	Lasy i grunty leśne	1 018	37,8%
3	Pozostałe grunty i nieużytki	672	25,0%
Ogółem		2 690	100

Źródło: GUS

Grunty leśne i lasy zajmują powierzchnię 1 018 ha (37,8%), natomiast pozostałe grunty i nieużytki to powierzchnia 672 ha (25%). Ponadto, na terenie gminy istnieje 1 642 gospodarstw rolnych, których udział w ogólnej strukturze obszarowej przedstawiono w poniższej Tabeli 4-2.

Tabela 4-2 Gospodarstwa rolne na terenie Gminy Kozy według przedziałów obszarowych

Przedziały obszarowe gospodarstw rolnych (ha)						Liczba gospodarstw ogółem
do 1 ha	1-2 ha	2-5	5-7	7-10	10-15	1 642
1 400	165	58	9	3	3	

Źródło: GUS

Analizując dane przedstawione w powyższym zestawieniu można stwierdzić, że w Gminie Kozy przeważają gospodarstwa małe, tzn. te, których powierzchnia wynosi od 1 do 2ha (1 400 gospodarstw na 1 642 w skali gminy). Jest to sytuacja, z którą mamy do czynienia w skali całego kraju.

4.1.4. Gospodarka i przedsiębiorczość

Aktualnie głównym kierunkiem działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy, jest działalność usługowo-handlowa, świadczona przez małe i średnie przedsiębiorstwa (głównie prywatne). Na terenie Kóz zarejestrowanych jest około 1 275 podmiotów gospodarczych (dane GUS za rok 2007), w tym 1 262 w sektorze prywatnym, a tylko 13 w sektorze publicznym.

W przeważającej większości są to małe jednoosobowe podmioty gospodarcze, zatrudniające od kilku do kilkunastu osób, oraz tzw. „firmy rodzinne”. Przeważają podmioty gospodarcze świadczące szeroko rozumiane usługi oraz podmioty działające w sferze handlowej. Tabela 4-3 przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w Gminie Kozy w latach 1998-2007.

Tabela 4-3 Podmioty działające na terenie gminy Kozy zarejestrowane w systemie REGON w latach 1998-2007

Lp.	Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1.	Sektor publiczny ogółem, w tym:	8	8	15	14	14	14	14	14	13	13
1.1	jednostki budżetowe państwowe i komunalne ogółem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	1	1	7	10	10	10	10	10	10	10
1.4	przedsiębiorstwa państwowe	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
2.	Sektor prywatny ogółem, w tym:	1 025	1 109	1 143	1 209	1 270	1 298	1 246	1 219	1 236	1 262
2.1	zakłady osób fizycznych / osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	897	974	1 000	1 068	1 125	1 150	1 098	1 069	1 082	1 108
2.2	spółki handlowe / spółki prawa handlowego	25	27	26	28	31	32	34	35	35	37
2.3	Spółki handlowe / spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	7	9	7	6	7	8	8	7	7	8
2.4	spółdzielnie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
2.5	fundacje	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
2.6	stowarzyszenia i organizacje społeczne	5	8	10	12	13	15	16	17	18	17
3.	Jednostki zarejestrowane ogółem	1 033	1 117	1 158	1 223	1 284	1 312	1 260	1 233	1 249	1 275

Źródło: GUS

Najwięcej podmiotów zarejestrowanych na terenie Gminy Kozy działało w sektorze prywatnym, z czego najliczniejszą grupą były zakłady osób fizycznych bądź osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczbę podmiotów wg sekcji PGK zarejestrowanych w Gminie Kozy na przestrzeni ostatnich 10 lat przedstawia Tabela 4-4.

Do większych zakładów produkcyjnych prowadzących działalność na terenie Gminy należą: Zakład Produkcji Uszczelnień Mechanicznych „ANGA” Sp. z o.o., zakład produkcji materiałów ściernych „KLINGSPOR” Sp. z o.o., M.P.U.H „AUTO-KOZA” oraz Zakład Przetwórstwa Mięsnego „PRESTO”.

Tabela 4-4 Podmioty gospodarcze w Gminie Kozy wg sekcji PKD w latach 1998-2007

Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	27	28	31	30	31	31	21	24	25	27
Górnictwo	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	170	176	171	180	185	185	180	168	166	166
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Budownictwo	234	251	265	257	262	252	239	217	226	246
Handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy	353	373	372	400	425	437	423	424	422	426
Hotele i restauracje	13	15	18	21	22	26	27	25	26	22
Transport i łączność	78	82	84	90	92	90	88	81	89	91
Pośrednictwo finansowe	25	38	47	51	58	63	57	56	56	52
Obsługa nieruchomości	71	82	85	97	105	115	112	120	121	122
Administracja publiczna	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Edukacja	11	12	13	14	18	19	20	18	19	21
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	13	17	23	23	25	25	27	28	26	27
Pozostała działalność komunalna	32	37	44	55	56	64	61	67	69	71

Źródło: GUS

Najwięcej podmiotów tj. 33,41% zajmuje się handlem hurtowym i detalicznym, naprawą pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego. Ponadto, przedsiębiorcy zajmują się budownictwem (12,29%), przetwórstwem przemysłowym (13,02%), obsługą nieruchomości (9,57%). Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarówno według sektorów własności jak i sekcji PKD jest zbliżona do struktury gospodarczej całego powiatu bielskiego.

4.1.5. Zatrudnienie i bezrobocie

Liczba pracujących mieszkańców Gminy Kozy na przełomie lat 1998-2007 ulegała ciągłym zmianom. Najwięcej osób w całym badanym okresie było zatrudnionych w sektorze usług przemysłowych. Zatrudnienie wg sektorów gospodarki w Gminie Kozy przedstawia Tabela 4-5.

Tabela 4-5 Zatrudnienie ogółem w Gminie Kozy w latach 1998-2007

Lp.	Wyszczególnienie	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1	Ogółem [osób]	992	958	908	958	988	934	1 087	1 183	1 252	1 345
2	Sektor rolny	7	0	9	4	8	4	b.d*	b.d	b.d.	b.d.
3	Sektor przemysłowy	535	49	476	474	519	470	b.d	b.d	b.d.	b.d.
4	Sektor usług rynkowych	220	237	210	228	198	192	b.d	b.d	b.d.	b.d.
5	Sektor usług nierynkowych	230	232	213	252	263	268	b.d	b.d	b.d.	b.d.
6	Liczba kobiet w ogólnej liczbie osób pracujących [osób]	482	469	423	486	485	482	567	587	602	634
7	Udział kobiet w ogólnej liczbie osób pracujących [%]	48,6 %	48,9 %	46,6 %	50,7 %	49,1 %	51,6 %	52,2 %	49,6 %	48,1 %	47,1 %

* brak danych

Udział kobiet w grupie pracujących jest zmienny. Z punktu widzenia sektorów gospodarki, więcej kobiet w porównaniu do mężczyzn było zatrudnianych w sektorze usług nierynkowych. Liczba osób pracujących wzrosła w okresie 2004-2006 o 15%.

Na terenie Kóz w roku 2007r. liczba bezrobotnych wynosiła 242 osoby, w tym 127 kobiet. W porównaniu z rokiem poprzednim (2006r.) liczba bezrobotnych zmalała o 214 osób tj. o około 47%

Tabela 4-6 Zestawienie liczby bezrobotnych z lat 2003-2007

Wyszczególnienie	Bezrobocie		
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
2003	547	285	262
2004	508	277	231
2005	440	241	199
2006	456	256	200
2007	242	127	115

Źródło: GUS

Struktura bezrobocia charakteryzuje się dużym udziałem kobiet bez pracy (kobiety stanowiły na koniec roku 2007 ponad 52% ogółu bezrobotnych). Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym. Najmniej osób bezrobotnych jest w grupie z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym. Poniżej przedstawiono strukturę bezrobocia mieszkańców Kóz ze względu na wykształcenie.

Tabela 4-7 Struktura bezrobocia w Gminie Kozy wg poziomu wykształcenia za rok 2007

Lp.	Poziom wykształcenia	Liczba bezrobotnych [osób]	Udział w licznie niepracujących [%]
1	Wyższe	11	4,6%
2	Policealne i średnie zawodowe	55	22,7%
3	Średnie ogólnokształcące	10	4,1%
4	Zasadnicze zawodowe	93	38,4%
5	Gimnazjalne i poniżej	73	30,2%
Razem:		242	100%

Źródło: WUP Katowice

4.1.6. Sytuacja mieszkaniowa

Mieszkańcy Gminy są skupieni w 3 590 mieszkaniach oraz w 14 711 izbach. Wśród całkowitej liczby mieszkań i izb, największą stanowią te będące własnością osób prywatnych – 3 539 mieszkań oraz 14 584 izb. Pozostałe stanowią własność innych podmiotów.

Strukturę zasobów mieszkaniowych oraz liczbę obiektów mieszkalnych oddanych do użytkowania w latach 2003-2007 przedstawia Tabela 4-8.

Tabela 4-8 Zasoby mieszkaniowe Gminy Kozy w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Mieszkania	3 454	3 492	3 531	3 590	b.d.
Izby	13 972	14 172	14 392	14 711	b.d.
Budynki mieszkalne oddane do użytkowania	74	48	42	58	53
Mieszkania oddane do użytkowania	71	46	45	61	55
Izby oddane do użytkowania	385	245	249	328	281

Źródło: GUS

Jak wynika z przedstawionego zestawienia w latach 2004-2005 zmalała liczba oddawanych do użytkowania obiektów mieszkalnych. Zjawisko to związane było z pogarszającą się sytuacją na rynku budownictwa mieszkalnego oraz niestabilną pozycją zawodową mieszkańców Gminy. Sytuacja ta poprawiła się w roku 2006r., na co mogła wpłynąć większa niż w poprzednich latach dostępność kredytów mieszkaniowych oraz fakt zwiększających się zarobków i stałego zatrudnienia.

Budynki mieszkalne na terenie Gminy Kozy są praktycznie kompletnie wyposażone w instalację sanitarną (92,31%), wodociągową (96,82%), gazową (80,86%) i centralne ogrzewanie (85,63%). Współczynnik skanalizowania wsi wynosi 17,83%.

4.2. Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych

4.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzeniem mieszkańców Gminy Kozy w wodę zajmuje się firma AQUA S.A. z siedzibą w Bielsku-Białej. Obecnie z istniejącej sieci wodociągowej korzysta 9 891 mieszkańców. Woda dostarczana jest do 2 286 budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Aktualnie przez teren Gminy Kozy przebiega 109,3 km czynnej sieci rozdzielczej.

4.2.2. Kanalizacja i oczyszczanie ścieków

Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. na terenie Gminy Kozy wybudowane zostało 46,205 mb kanalizacji sanitarnej, w tym 10 029 mb kolektorów oraz 36 176 mb sieci rozdzielczych i przyłączy. Łącznie do systemu kanalizacji sanitarnej zostało podłączonych 624 budynków. Średnia ilość ścieków odprowadzanych do kanalizacji sanitarnej wynosi około 49,8 dm³/rok. W wyniku realizacji inwestycji częściowo wyeliminowane zostało skażenie wód podziemnych i powierzchniowych ściekami.

Do wykonania pozostaje 88 300 mb kanalizacji sanitarnej. Ponadto, gmina Kozy partycypowała w kosztach budowy oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach o przepustowości Q=1600 m³/d. Takie działania pozwoliły na poprawę jakości gospodarki ściekowej oraz podłączenie nowych użytkowników. Bezpośrednio realizacja tych inwestycji przyczyniła się do poprawy jakości gleb dzięki wyeliminowaniu przedostawania się ścieków bytowych do środowiska.

4.2.3. Gospodarka odpadami

Spośród wszystkich obiektów mieszkalnych 2 377 objęta jest zorganizowanym wywozem odpadów komunalnych, co stanowi ok. 82% ogółu obiektów na obszarze Gminy. Według danych na koniec 2006r. z posesji odebrano 1268,40 Mg odpadów zmieszanych, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca (objętego zorganizowanym wywozem odpadów) stanowi ok. 130 kg/M/rok.

Gospodarka odpadami na terenie Kóz prowadzona jest w sposób tradycyjny, tzn. w większości odpady komunalne gromadzone są na posesjach w sposób zmieszany (w jednym pojemniku), a następnie wywożone na składowisko odpadów.

W ramach działań podejmowanych w celu ograniczenia uciążliwości tej dziedziny dla środowiska Gminy, wprowadzony został system selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” polegający na gromadzeniu oddzielnie następujących frakcji odpadów: tworzywa sztuczne, szkło, papier i tektura. Dodatkowo ze strumienia odpadów komunalnych wydzielane są odpady wielkogabarytowe.

Ponadto, na terenie Gminy Kozy prowadzone są okresowe akcje zbiórki baterii w wyznaczonych do tego celu punktach tj. szkoły i sklepy. Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne oddawane są przez mieszkańców Gminy do sklepów zajmujących się sprzedażą sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Z uwagi na fakt, iż na obszarze gminy Kozy nie funkcjonuje składowisko odpadów, odpady zmieszane wywożone są na składowisko odpadów zlokalizowane w Bielsku-Białej przy ul. Krakowskiej 315d – zgodnie z umową zawartą pomiędzy Gminą Kozy a Zakładem Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej. Odpady zmieszane nie są poddawane na terenie Gminy Kozy procesowi segregacji (brak instalacji sortowniczej).

W roku 2005 została przeprowadzona rekultywacja istniejącego na terenie Gminy Kozy składowiska odpadów komunalnych, które obecnie podlega procesowi monitoringu.

Gmina rozpoczęła realizację „Program usuwania azbestu i materiałów zawierających azbest”. W celu prawidłowego przebiegu procesu usuwania tak bardzo szkodliwego dla zdrowia ludzi materiału, konieczne jest przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji i oceny wszystkich materiałów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy. Następnym elementem będzie opracowanie dokumentu „Program usuwania azbestu i materiałów zawierających azbest”. Zakończenie tych działań pozwoli na pozyskanie środków zewnętrznych przeznaczonych na dofinansowanie prac związanych z demontażem oraz wywozem i składowaniem tego typu odpadów.

Na terenie Gminy na bieżąco prowadzona jest akcja usuwania „dzikich” składowisk odpadów. Takie działania pozytywnie wpływają na wizerunek gminy oraz zadowolenie mieszkańców. Ponadto, w celu ograniczenia do minimum negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko na terenie Gminy Kozy został uchwalony i wprowadzony regulamin utrzymania czystości i porządku.

4.2.4. Zaopatrzenie w gaz

Świadczeniem usług dystrybucji gazu oraz operatorstwem sieci gazowych w Gminie Kozy zajmuje się Górnośląski Operator Systemu Dystrybucyjnego Sp. z o.o. z Zabrza.

Do sieci gazowniczej przyłączonych jest 2 411 gospodarstw domowych, co przekłada się na 9 406 osób z niej korzystających. Długość czynnej sieci wynosi 85 880 mb, a roczne zużycie gazu kształtuje się na poziomie 1 983,3 tys. m³. Wykorzystanie gazu do ogrzewania budynków mieszkalnych wynosi 61,7% (tj. 1 487 budynków mieszkalnych) z ogólnej liczby budynków wyposażonych w instalację gazową.

4.2.5. Zapatrzenie w energię elektryczną

Gmina Kozy nie posiada własnego źródła energii elektrycznej. Doprowadzana jest ona ze źródeł zewnętrznych. Pierwsze dwa źródła przynależą do Rejonu Energetycznego w Bielsku-Białej (Beskidzka Energetyka), pozostałe – do Rejonu Energetycznego w Kętach:

- GPZ 110/15/6 kV – Zakłady Metalowe w Bielsku-Białej,
- stacja 220/110/15 kV – Komorowice,
- stacja 110/30/15 kV – Kęty,
- stacja 110/15/6 kV – Czechowice.

Cały obszar Gminy Kozy zasilany jest energią o napięciu 15 kV, za pośrednictwem napowietrznej sieci rozdzielczej. Oprócz sieci rozdzielczej, przez teren Gminy przebiegają jeszcze następujące napowietrzne linie przesyłowe:

- linia 30/110 kV Bielsko-Biała – Kobiernice (obecnie nieczynna),
- linia 110 kV GPZ 220/110/15 Komorowice – Kęty GPZ „SOŁA” 110/6,
- linia 220 kV GPZ 220/110/15 Komorowice – Bujaków GPZ 220.

Energia elektryczna jest dostarczana do wszystkich odbiorców przemysłowych i mieszkańców Gminy Kozy.

4.2.6. Infrastruktura drogowa

Sieć drogowa na terenie Kóz jest dobrze rozwinięta i umożliwia dojazd do wszystkich miejscowości. Gmina posiada dogodnie połączenia komunikacyjne (autobus, kolej) z miastem Bielsko-Białą. Dodatkowo przez teren Gminy przebiega droga tranzytowa do Krakowa.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 52 relacji Cieszyn – Bielsko-Białą – Głogoczów. Ponadto, na terenie Gminy znajdują się drogi powiatowe i gminne. Układ drogowy Gminy Kozy powiązany jest z ośrodkami o randze lokalnej (Porąbka, Kęty), regionalnej (miasto Bielsko-Białą) oraz z ośrodkami o znaczeniu wojewódzkim (Katowice, Kraków).

Odległości z Kóz do najważniejszych miast ościennych wynoszą: Bielsko-Białą 10 km, Katowice 52 km, Kraków 66 km, Cieszyn – 44 km, Porąbka – 8 km, Kęty – 8 km. Pozostałe drogi znajdujące się na terenie Gminy to:

- drogi gminne publiczne o nawierzchni twardej: 54 km,
- drogi gminne publiczne o nawierzchni ulepszonej twardej: 46 km,
- drogi gminne publiczne o nawierzchni gruntowej: 16 km.

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w Kozach. Gmina ma zabezpieczoną komunikację autobusową.

Przez teren Gminy Kozy przebiega zelektryfikowana linia kolejowa PKP relacji Bielsko-Białą – Kraków. Na terenie Gminy znajdują się dwa przystanki kolejowe (Krzemionki i Kozy Zagroda) oraz stacja kolejowa Kozy.

Sieć komunikacyjna jest wystarczająca dla obsługi wewnętrznej Gminy oraz zapewnia dogodnie powiązania zewnętrzne we wszystkich kierunkach.

W 2010 roku Gmina planuje przebudować dwa parkingi : przy ulicy Krakowskiej i przy ul. Szkolnej. Oba zlokalizowane są w centrum miejscowości w sąsiedztwie zabytkowego zespołu pałacowo-parkowego wpisanego do rejestru zabytków pod nr A-161/76 oraz w obrębie zabudowy dawnego folwarku pałacowego.

Bezpośrednio przy parkingu przy ul. Krakowskiej znajdują się instytucje poczty, banku, Gminnej Spółdzielni Samopomoc Chłopska oraz przedszkole i liczne sklepiki. W najbliższym otoczeniu również Urząd Gminy, Dom Kultury, apteka, bank, dlatego obszar ten ma szczególne znaczenie dla mieszkańców.

Plac parkingowy przy ul. Szkolnej w docelowym zamierzeniu ma zapewnić odpowiednią bazę parkingową dla organizowanych imprez kulturalnych na modernizowanym tarasie w zabytkowym obiekcie jakim jest Pałac Czeczów. Dodatkowo ma służyć wszystkim korzystającym z usług położonego przy nim Ośrodka Zdrowia, dwóch boisk sportowych przy Ludowym Klubie Sportowym, jak i z obiektów użyteczności publicznej w centrum miejscowości.

Przebudowa parkingów spowoduje uporządkowanie i podniesienie walorów estetycznych i funkcjonalnych zdegradowanego przestrzennie terenu objętego ochroną konserwatorską. Przyczyni się także do wzrostu atrakcyjności turystycznej – parking przy ul. Krakowskiej bezpośrednio sąsiaduje z drogą krajową nr DK-52 (droga przelotowa na Kraków, Zakopane). Po tym terenie poruszają się turyści oraz mieszkańcy okolicznych miejscowości. Przebudowy parkingów zapewnią osobom niepełnosprawnym udogodnione i bezpieczne parkowanie przy obiektach użyteczności publicznej oraz wpłyną na zwiększenie liczby osób odwiedzających lokalną bazę kulturalną i bazę sportową. Poprawią konkurencyjność turystyczną wyrażoną podniesieniem dostępności do atrakcyjnych obiektów historycznych i obiektów sportowych. Udogodnione parkowanie wpłynie również pośrednio na wzrost gospodarczy – liczne sklepy w centrum miejscowości.

4.2.7. Infrastruktura edukacji

Przedszkola i dwie szkoły podstawowe działające w gminie zapewniają najmłodszym mieszkańcom możliwość zdobywania wszechstronnej wiedzy, gwarantują opiekę i organizację zajęć pozalekcyjnych. Uczniowie przygotowani są do kontynuowania nauki w gimnazjum oraz w szkołach średnich. W 1993r. utworzono w Kozach Liceum Ogólnokształcące, gdzie w klasach o rozszerzeniach: *matematyczno-fizyczno-informatycznym; *biologiczno-chemicznym; *matematyczno-geograficznym; *język angielski-WOS-geografia, *język polski, język angielski, język niemiecki – uczy się nie tylko

młodzież koziańska ale także młodzież z okolicznych gmin. Od września 1999 rozpoczęło działalność gimnazjum, które gwarantuje ciągłość cyklu nauczania dla dzieci i młodzieży na poziomie średnim. Placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie Gminy Kozy przedstawia Tabela 4-9.

Według danych GUS z istniejącej infrastruktury szkolnej korzysta łącznie 1 539 osób, w tym:

- 207 dzieci przedszkolnych,
- 759 uczniów szkół podstawowych,
- 467 uczniów gimnazjum,
- 313 uczniów liceum.

Tabela 4-9 Placówki edukacyjne na terenie Gminy Kozy

Lp.	Wyszczególnienie	Adres
<i>Przedszkola</i>		
1	Przedszkole w Kozach	Plac ks. K. Kochaja 2, 43-340 Kozy
2	Przedszkole niepubliczne „Maja”	ul. Parkowa 1, 43-340 Kozy
<i>Szkoły Podstawowe</i>		
3	Szkoła Podstawowa Nr 1 z oddziałem integracyjnym im. Jana III Sobieskiego	Plac Ks. K. Kochaja 1, 43-340 Kozy
4	Szkoła Podstawowa Nr 2 in. Stanisława Staszica	ul. Przecznia 1, 43-340 Kozy
<i>Gimnazja</i>		
5	Gimnazjum im. Jana Pawła II	ul. Szkolna 20, 43-340 Kozy
<i>Szkoły średnie</i>		
6	Liceum Ogólnokształcące im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego	Plac ks. K. Kochaja 1, 43-340 Kozy

4.2.8. Infrastruktura zdrowia i opieka społeczna

Usługi z zakresu ochrony zdrowia udzielne są mieszkańcom Gminy Kozy w przychodniach, gabinetach lekarskich oraz aptekach. Wykaz placówek zdrowotnych zlokalizowanych w Gminie przedstawia Tabela 4-10.

Tabela 4-10 Placówki opieki zdrowotnej na terenie Gminy Kozy

Lp.	Wyszczególnienie	Adres
<i>Przychodnie lekarskie</i>		
1	Lekarz Twojej Rodziny	ul. Szkolna 1, 43-340 Kozy
2	Twój Specjalista	ul. Szkolna 1, 43-340 Kozy
3	Med.-Koz	ul. Szkolna 1, 43-340 Kozy
<i>Gabinety lekarskie</i>		
4	Gabinet Laryngologiczny – Piskorek	ul. Przecznia, 43-340 Kozy
5	Gabinet laryngologiczny – Bierońska	ul. Dworcowa, 43-340 Kozy
6	Lekarz rodzinny Kubiczek	ul. Zdrojowa, 43-340 Kozy
7	Medi – Mediko – Dąbrowski	ul. Liliowa, 43-340 Kozy
8	Gabinet pediatriczny – Szafran	ul. Bielska, 43-340 Kozy
9	Gabinet stomatologiczny – Bieroński	ul. Dworcowa, 43-340 Kozy
10	Gabinet stomatologiczny – Lorenc	ul. Krakowska, 43-340 Kozy
11	Gabinet stomatologiczny – Torchalska	ul. Bielska, 43-340 Kozy
<i>Apteki</i>		
12	Apteka Barbara	ul. Ludowa, 43-340 Kozy
13	Apteka Kinga	ul. Krakowska, 43-340 Kozy
14	Apteka Małokožiańska	ul. Bielska, 43-340 Kozy

Źródło: UG Kozy

Liczbę udzielonych świadczeń oraz porad lekarskich przedstawia Tabela 4-11.

Tabela 4-11 Liczba udzielonych porad w latach 2003-2007

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
Porady ogółem [szt.]	47 661	44 602	43 031	43 034	44 400
Porady lekarskie podstawowej opieki zdrowotnej [szt.]	28 892	26 433	30 622	27 972	28 860
Porady stomatologiczne [szt.]	4 569	5 470	4 733	4 767	4 884
Ludność na aptekę [osoba]	3 765	5 687	5 733	5 823	3 916

Źródło: GUS

Opieka społeczna ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, wspieranie osób i rodzin w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb i umożliwienie godziwych warunków życia, podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz integrację ze środowiskiem. Udzielana jest mieszkańcom Kóz przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieszczący się w Kozach przy ul. Szkolnej. Formy świadczonej pomocy przez GOPS w Kozach w roku 2006 przedstawia Tabela 4-12.

Tabela 4-12 Świadczenia GOPS udzielone mieszkańcom Gminy Kozy w 2006r.

Wyszczególnienie	Liczba osób objętych pomocą [osób]	Liczba udzielonych świadczeń [szt.]
Zasiłki stałe	22	211
Zasiłki okresowe	123	696
Składki na ubezpieczenia zdrowotne	22	211
Usługi specjalistyczne	1	1
Zasiłek celowy	1	1
Paczki Mikołajowe	220	-
Program rządowy :Posiłek dla potrzebujących"	217	-
Posiłki na stołówce	12	-
Zasiłki celowe na zakup posiłku i żywności	228	-
Zasiłki celowe i celowe specjalne	259	-
Świadczenia rodzinne	717 rodzin	14 110
Świadczenia opiekuńcze	161	1 748
Zasiłki alimentacyjne	24	372

Źródło: sprawozdanie GOPS

Główne powody przyznawania pomocy społecznej przedstawia Tabela 4-13.

Tabela 4-13 Główne powody przyznawania pomocy społecznej na terenie gminy Kozy

Lp.	Powody przyznania pomocy społecznej	Ilość rodzin	Struktura %
1.	Ubóstwo	187	26,45
2.	Bezradność	142	20,08
3.	Niepełnosprawność	104	14,71
4.	Bezrobocie	97	13,72
5.	Długotrwała choroba	64	9,05
6.	Alkoholizm	38	5,37
7.	Ochrona macierzyństwa	36	5,09
8.	Przemoc w rodzinie	17	2,40
9.	Bezdomność	7	0,99
10.	Interwencja kryzysowa	4	0,57
11.	Sieroctwo	4	0,57
12.	Powrót z aresztu, więzienia	3	0,42
13.	Narkomania	2	0,28
14.	Zdarzenia losowe	1	0,14
15.	Kłęska żywiołowa	1	0,14
16.	RAZEM	707	100,00

Źródło: sprawozdanie GOPS

W roku 2006 z pomocy ośrodka skorzystało 368 środowisk, w tym 271 środowiskom udzielona została pomoc finansowa, natomiast 97 wyłącznie praca socjalna. Głównymi przyczynami udzielania pomocy społecznej było ubóstwo oraz bezradność. Łączna kwota przeznaczona na zadania GOPS wyniosła w 2006r. 594 504,00 zł, z czego 285 677,00 stanowiła dotacja celowa, a 305 827,00 zł pochodziło z budżetu własnego gminy.

4.2.9. Infrastruktura kultury i oferta kulturalna Gminy

Centrum działań kulturalnych w gminie Kozy stanowi Dom Kultury, który dysponuje salą widowiskową, salami wykładowymi oraz galerią sztuki. Dom Kultury to także baza wspierająca inicjatywy twórcze skupiająca wokół siebie uzdolnioną artystycznie młodzież w kilku sekcjach zainteresowań. Dom

Kultura współpracuje ze społecznym ruchem kulturalnym i innymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami kultury w kraju i zagranicą.

Rocznie z oferty programowej Domu Kultury w Kozach korzysta około 10 810 osób.

Najliczniejszymi zespołami są:

Młodzieżowa Orkiestra Dęta działająca przy Domu Kultury w Kozach

MOD została założona w 1992 roku, chociaż tradycje jej sięgają 80 lat wstecz. W orkiestrze jest obecnie 70 członków dzieci i młodzież koziańska. Orkiestra wykonuje każdy rodzaj muzyki: od poważnej przez klasyczną, marszową i taneczną. Oprócz muzyków istnieje zespół mażonetek i tambumajerek wykonujących musztrę paradną. W ciągu roku orkiestra daje około 40 koncertów uświetniając uroczystości gminne, środowiskowe oraz występując na konkursach, przeglądach i festiwalach. Każdy występ gromadzi wielu, a orkiestra stała się wizytówką Gminy Kozy zdobywając laury w regionalnych ogólnopolskich przeglądach orkiestr dętych.

Do największych osiągnięć orkiestry można zaliczyć:

- Ogólnopolski Festiwal Orkiestr Dętych – Inowrocław:
  - 1996 – Nagroda Publiczności
  - 1998 – Specjalna Nagroda Dyrektora Orkiestry Koncertowej Wojska Polskiego
  - 2001 – Nagroda Publiczności
  - 2004 – IV miejsce oraz Nagroda Publiczności.
- Wojewódzki Przegląd Zespołów Artystycznych Brenna:
  - I miejsce w latach: 2004, 2005, 2006.
- Festiwal Orkiestr Dętych „Złota Trąbka”:
  - Srebrny Dyplom w latach: 2004, 2005, 2006.
- Udział w festiwalach i imprezach zagranicznych:
  - Kristianstad – Szwecja (trzykrotnie),
  - Koptendorf – Niemcy (trzykrotnie),
  - Kenderes – Węgry.

Obecnie orkiestra zmienia się bardzo dynamicznie, wzbogacany zostaje repertuar muzyczny oraz przygotowuje się musztrę paradną opartą na elementach rodzinnego folkloru.

Dechovka – kilkunastoosobowy dęty zespół orkiestrowy, założony w 2004 roku. Zespół czerpie z tradycji muzyki pogranicza i twórczości kompozytorów Czeskich oraz Słowackich. Młodzi muzycy tworzący zespół wywodzą się z Młodzieżowej Orkiestry Dętej działającej w Domu Kultury. Muzyka ta z racji elementów tradycji i popularnych rytmów cieszy się wielką popularnością wśród mieszkańców naszego regionu. Zespół organizuje częste koncerty w plenerze (w tym koncerty na szczycie góry Chrobacza Łąka) oraz występuje podczas uroczystości gminnych. Koncertował też w Słowacji – co było wielkim testem dla zespołu oraz powodem do ogromnej satysfakcji.

Młodzi muzycy wywodzący się z Młodzieżowej Orkiestry Dętej realizują się twórczo tworząc nowe formacje muzyczne np. bigband *NIKIEL BAND* lub kapela *Kozianie* – zespół złożony z młodzieży koziańskiej prezentujący repertuar ludowych melodii wywodzących się z tradycji wsi Kozy. Kapela ze względu na prezentowany repertuar jest nierozdzielalnym elementem gminnych uroczystości dożynkowych.

Dom Kultury jest również siedzibą *licznych organizacji społecznych* działających na terenie gminy, które jak *Koło Gospodyń Wiejskich* z powodzeniem podejmują się także organizacji życia kulturalnego dla społeczności lokalnej. Dom Kultury co roku gości artystów kabaretowych, aktorów i zespoły teatralne. Ponadto, w "Galerii na antresoli" i sali widowiskowo-bankietowej Domu Kultury odbywają się wernisaże i wystawy. Oryginalne wnętrza Domu Kultury umożliwiają realizację koncertów, widowisk, wystaw, a nawet zebrań i konferencji. W kalendarzu kulturalnym Gminy Kozy na stałe zagościły koncerty zespołów działających przy Domu Kultury, imprezy dziecięce, koncerty i wieczornice organizowane z okazji świąt narodowych.

Dom Kultury w Kozach organizuje zajęcia artystyczne, w tym:

- kursy tańca towarzyskiego i nowoczesnego,
- rytmikę z plastyką dla dzieci,
- zajęcia z rękodzieła artystycznego (koronkarstwo),
- półkolonie artystyczne (zajęcia z malowania na szkło, rzeźby, wycieczki i konkursy),
- warsztaty (wikliniarskie, kulinarne, lalkarskie, latawcowe),
- wycieczki (muzeum, skansen, teatr).

Ponadto Dom Kultury zajmuje się organizacją imprez cyklicznych, tj.:

- koncertów zespołów działających w Domu Kultury (Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Dechowka, Grupa musztry paradyjnej),
- Spotkania z Kolędą (koncert chórów),
- Gaude Cantem (koncert chórów),
- Międzyszkolne zawody modelarskie,
- Bal karnawałowy,
- Dzień Dziecka,
- Promocja Młodych Talentów,
- Konkurs Recytatorski Poezji Patriotycznej,
- Spotkanie z Mikołajem,
- Spektakle teatralne,
- Konkurs Potraw Regionalnych,
- Prezentacje wydawnictw lokalnych,
- Semper Melior (koncert na zakończenie roku szkolnego),
- Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych - ZŁOTA TRĄBKA,
- Dożynki gminne,
- Imprezy z okazji Świąt Narodowych,
- Promocja miejscowych twórców.

Dom Kultury umożliwia także mieszkańcom gminy kontakt z innymi placówkami kulturalnymi w najbliższej okolicy poprzez organizację wyjazdów do teatrów, muzeów na wystawy itp. Aktywną działalność prowadzi również *Chór Parafialny*, który reaktywował się w 1992 roku na bazie tradycji chóru Lutnia powstałego jeszcze w latach pięćdziesiątych. Obecnie chór uświetnia wszelkie święta religijne, daje koncerty dla mieszkańców gminy oraz koncertuje zagranicą.

Ponadto, na terenie Gminy Kozy działa *Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Kóz*, które powstało jako kontynuacja Koła Przyjaciół Muzeum w Bielsku-Białej, a następnie Koła Historyków założonych przez grupę koziańskiej młodzieży w latach 60-tych XX wieku, którzy systematycznie zbierali eksponaty muzealne, etnograficzne i materiały historyczne stanowiące dziś eksponaty Izby Historycznej. *Izba Historyczna* w Kozach powstała w roku 1992. Ekspozycja znajduje się na piętrze Gminnej Biblioteki i składa się z dwóch izb wystawienniczych. Zgromadzone zostały tam sprzęty codziennego użytku stoły, szafy, krzesła, naczynia używane na dawnym dworze jak również mały zbiór etnograficzny, na który składają się: sprzęty i narzędzia używane przez dawnych mieszkańców wsi oraz stroje wiejskie. Jest też mała kolekcja ceramiki i zbiór pamiątek po zamordowanych żołnierzach, więźniach łagrów.

W zakresie oświatowo-kulturalnym na terenie Kóz funkcjonuje Biblioteka Publiczna przy ulicy Bielskiej i jej filia przy ulicy Przecznej (Folwark) oraz Galeria rzeźby i malarstwa przy ulicy Krakowskiej.

Tabela 4-14 Zasoby bibliotek w Gminie Kozy w 2006r.

Wyszczególnienie	Wartość
Księgozbiory	28 525 woluminów
Czytelnicy	1 590 osób
Wypożyczenia	42 948 woluminów
Ludność na 1 placówkę	5 874 osób

Źródło: GUS

5. Analiza SWOT

SZANSE	ZAGROŻENIA	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
ŚRODOWISKO NATURALNE I ŁĄD PRZESTRZENNY			
Położenie Gminy w obrębie terenów o międzynarodowym i krajowym systemie przyrodniczym	Napływ zanieczyszczeń powietrza z otoczenia gminy	Zasoby naturalne i walory przyrodniczo-krajobrazowe: gleby, lasy, tereny rekreacyjno-turystyczne, bogactwo fauny i flory	Zanieczyszczenie wód i gleb w skutek braku kanalizacji
Bliskość Parku Krajobrazowego Beskidu Małego i Leśnego Kompleksu Promocyjnego Beskidu Śląskiego			Brak systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych
			Funkcjonowanie dzikich wysypisk odpadów komunalnych
			Hałas i zanieczyszczenia powietrza wzdłuż dróg oraz lokalne źródła niskiej emisji
			Małe zasoby gruntów gminnych
			Rozproszenie przestrzeni rolniczej oraz odłogowanie gruntów
			Czynne osuwiska w rejonie granic parku krajobrazowego
ROZWÓJ GOSPODARCZY			
Bezpośrednie sąsiedztwo Bielska-Białej	Niekorzystna sytuacja na rynku pracy, bezrobocie	Położenie Gminy przy głównej trasie komunikacyjnej DK 96 Kraków – Bielsko-Biała	Zły stan techniczny infrastruktury drogowej nie odpowiadający parametrom normatywnym
Wysoki stopień dostępności komunikacyjnej Gminy	Atrakcyjność społeczna miasta Bielska-Białej jako czynnika odpływu z Gminy ludzi młodych	Wysoka dynamika podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy	Brak zorganizowanych miejsc parkingowych
Współpraca gmin powiatu bielskiego	Stały wzrost regionalnego tranzytu	Dobra wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna, czytelny układ drogowy	Nakładanie się samochodowego ruchu lokalnego na ruch tranzytowy
Projektowana przebudowa drogi krajowej nr 52	Opóźnienia realizacji rozwiązań transportowo-komunikacyjnych	Dobrze dostępne obszary aktywności gospodarczej	Rozdrobnienie zasobów mieszkaniowych
Tranzyt regionalny i ponadlokalny stwarzający możliwość rozwoju usług komunikacyjnych			
Utworzenie ponadlokalnego rynku usług komunalnych, rynku handlowo-usługowego		Duży potencjał ludzi w wieku produkcyjnym, mobilnych i zdolnych do podejmowania ryzyka w zakresie rynkowych uwarunkowań rozwojowych	
Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej na realizację		Położenie Gminy w pasie transgranicznym	

Plan Odnowy Miejscowości Kozy na lata 2008-2015

SZANSE	ZAGROŻENIA	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
inwestycji infrastruktury technicznej			
Obecność dużych firm z udziałem kapitału zagranicznego będących głównymi pracodawcami w Gminie		Rozwinięta infrastruktura energetyczna, gazowa, wodociągowa i telekomunikacyjna	
Rozwinięte dochodowo ogrodnictwo i sadownictwo			
ROZWÓJ SPOŁECZNY			
Utworzenie ponadlokalnego rynku w dziedzinie infrastruktury medycznej, edukacyjnej, sportowo-rekreacyjnej i kulturowej	Migracja osób wykształconych do większych miast i ośrodków	Wysoki poziom obsługi ludności w zakresie usług infrastruktury społecznej: szkolnictwo, służba zdrowia, kultury, centrum sportowo-rekreacyjne	Mała atrakcyjność strefy centralnej Gminy
Popyt mieszkańców aglomeracji przemysłowych na usługi turystyczno-rekreacyjne	Ekspansja mieszkańców Bielska-Białej na tereny mieszkaniowe Gminy	Potencjalne możliwości rozwoju turystyki	Brak usług i urządzeń związanych z obsługą turystyki
Rozwój rynku nieruchomości		Potencjalne możliwości turystyczno-rekreacyjne zagospodarowania terenu po zlikwidowanej kopalni piaskowca „Kozy”	Brak dróg i ścieżek rowerowych
Przebieg linii kolejowej PKP biegnącej przez obszary o wyjątkowej atrakcyjności przyrodniczej i krajobrazowej		Wykształcona strefa centralna o historycznie ukształtowanym układzie urbanistycznym	Postępujący proces starzenia się społeczności Gminy Kozy
			Zły stan techniczny i funkcjonalny obiektów kulturalnych i turystycznych

6. *Wizja rozwoju gminy i miejscowości Kozy*

Przedstawione poniżej cele strategiczne i priorytety rozwojowe w perspektywie lat 2008-2015 są zbieżne z uchwaloną przez Radę Gminy Kozy Strategią Rozwoju Gminy Kozy, jak również są objęte programowaniem Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

PRIORYTET I Inwestowanie w układy komunikacyjne

Rozbudowa zewnętrznych połączeń drogowych w kierunkach Bielsko Biała - Kraków i równoczesna modernizacja i przebudowa głównych ciągów komunikacji wewnętrznej.

CELE OPERACYJNE:

- eliminacja ruchu tranzytowego z centrum gminy,
- uzyskanie dostępności komunikacyjnej terenów mieszkalnictwa i usług,
- uzyskanie dostępności gminy i terenów aktywności gospodarczej do krajowych i ponadregionalnych układów komunikacyjnych,
- uzyskanie dostępności terenów wypoczynku, rekreacji, sportu dla mieszkańców i użytkowników.

DZIAŁANIA:

- modernizacja gminno-powiatowej infrastruktury drogowej,

Priorytet II Podnoszenie atrakcyjności Gminy poprzez zwiększenie potencjału edukacyjnego i turystyczno-kulturalnego

Promowanie gminy na rynku usług turystycznych jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku krótkookresowego oraz zapewnienie użytkownikom niezbędnego dostępu do infrastruktury społecznej.

CELE OPERACYJNE:

- rozwój i utworzenie atrakcyjnego centrum kulturalno-turystycznego z rozszerzonym programem usług na bazie istniejących obiektów,
- promowanie czynnego wypoczynku wśród lokalnej społeczności Gminy Kozy,
- organizacja imprez o charakterze cyklicznym promujących Gminę Kozy,
- wzmocnienie potencjału edukacyjnego,
- poprawa wizerunku Gminy.

DZIAŁANIA:

- konserwacja i modernizacja istniejących obiektów infrastruktury turystycznej i kulturalnej,
- modernizacja i rozbudowa miejsc czynnego wypoczynku (place zabaw, staw, tereny rekreacyjne),
- remont i modernizacja istniejących obiektów infrastruktury edukacji, w tym bazy przedszkolnej.

Priorytet III Inwestowanie w układy infrastruktury technicznej i usług publicznych

Wyrównanie standardów obsługi komunalnej istniejących i projektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i wytwórczej oraz zapewnienie pełnego dostępu do infrastruktury technicznej i usług publicznych.

CELE OPERACYJNE:

- wdrożenie kompleksowej gospodarki odpadami na terenie gminy,
- utworzenie systemu kanalizacji dla odbioru ścieków z istniejących i planowanych obszarów zabudowy i terenów usługowych,

- powstrzymanie procesu degradacji środowiska będącego skutkiem braku rozwiązań problemów związanych z gospodarką ściekami i odpadami komunalnymi,
- poprawa wizerunku i estetyki Gminy Kozy,
- stworzenie warunków do łatwej i szybkiej wymiany informacji oraz upowszechnianie aktywnego wykorzystania i przetwarzania informacji przez zastosowanie nowoczesnych technologii informatycznych

DZIAŁANIA:

- rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej,
- rozbudowa systemu gospodarki odpadami,
- wdrożenie i rozwój sieci elektronicznych usług publicznych,
- zwiększenie terenów pod usługi publiczne i usługowe,
- modernizacja ciągów pieszych.

7. Planowane zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia aktywizujące lokalną społeczność

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Lata realizacji	Koszt zadania i źródła finansowania [zł]
1	Budowa kanalizacji sanitarnej. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Pisarzowicach.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Gminy Kozy	Zwiększenie liczby gospodarstw oraz ilości odprowadzanych ścieków obsługiwanych przez system kanalizacji sanitarnej	2009-2015	35 000 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • PROW • Fundusz Spójności • WFOŚiGW
2	Odnowa centrum miejscowości w ramach PROW-u: <ul style="list-style-type: none"> • budowa chodników, • budowa placów zabaw, • budowa miejsc rekreacji, • odnowa stawu w parku, • budowa / przebudowa parkingów. 	Poprawa estetyki i wizerunku Gminy Kozy poprzez podniesienie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stworzenie dogodnych warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu	Zwiększenie liczby zmodernizowanych chodników oraz miejsc aktywnego wypoczynku oraz podniesienie liczby osób korzystających z odnowionej bazy turystyczno-rekreacyjnej	2009-2015	4 000 000, 00 zł <ul style="list-style-type: none"> • PROW
2a	Przebudowa parkingu przy ulicy Krakowskiej w Kozach	Poprawa i udogodnienie jakości życia mieszkańców, uatrakcyjnienie centrum Kóz, a także poprawa wizerunku i estetyki wsi. Podniesienie standardu i bezpieczeństwa parkowania samochodów w centrum miejscowości.	Zwiększenie atrakcyjności centrum miejscowości, zwiększenie liczby miejsc parkingowych (przy parkingu znajdują się: Urząd Gminy, Dom Kultury GSSCh, poczta, apteka, dwa banki, przedszkole, liczne sklepy) Pośrednio inwestycja wpłynie także na wzrost gospodarczy. Utworzenie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych. Przebudowa parkingu spowoduje uporządkowanie i podniesienie walorów estetycznych i	2010	600 000,00 zł <ul style="list-style-type: none"> • PROW

Plan Odnowy Miejscowości Kozy na lata 2008-2015

			funkcjonalnych zdegradowanego przestrzennie terenu objętego ochroną konserwatorską w centrum Kóz.		
3	Modernizacja tarasu w budynku Pałacu Czeczów i przebudowa placu parkingowego	Zachowanie dziedzictwa kulturowego, rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej terenu gminy oraz uatrakcyjnienie centrum miejscowości. Wzrost liczby nowych ofert programowych w zakresie kultury i turystyki. Podniesienie bezpieczeństwa i standardu parkowania samochodów w centrum miejscowości.	Promocja zabytków i ochrona obiektów zabytkowych przed niszczeniem. Zwiększenie konkurencyjności turystycznej gminy wyrażonej podniesieniem dostępności do atrakcyjnych obiektów historycznych oraz wzrost ilości osób odwiedzających lokalną bazę kulturalną. Zwiększenie ilości miejsc parkingowych stanowiących odpowiednie zaplecza parkingowe dla organizowanych imprez kulturalnych oraz dla położonego przy parkingu Ośrodka Zdrowia.	2010	920 000,00 zł • PROW
4	Przebudowa układu drogowego – skrzyżowania drogi krajowej nr 52 z ulicami Kościelną i Beskidzką w Kozach	Udrożnienie gminno-powiatowego układu komunikacyjnego oraz poprawa parametrów funkcjonalnych drogi	Skrócenie czasu przejazdu pojazdów oraz zwiększenie liczby zmodernizowanych dróg wraz z miejscami postojowymi i chodnikami, poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego	2009	40 000,00 zł • Środki własne
5	Rozbudowa drogi krajowej nr 52 od węzła Suchy Potok w Bielsku-Białej do węzła Głogoczów – Beskidzka Droga Integracyjna			2009-2012	500 000,00 zł • Środki własne
6	Przebudowa ulicy Dworcowej wraz z remontem chodnika przy ulicy Przecznej			2009-2012	3 086 000,00 zł • RPO WSL
7	Modernizacja mostu w ciągu ul. Nadbrzeżnej			2009-2012	1 200 000,00 zł • Środki własne
8	Przebudowa ulicy Cmentarnej			2009-2010	2 045 000,00 zł • RPO WSL
9	Przebudowa / budowa chodników na terenie całej Gminy Kozy w ilości ok.16 tyś. m ²	Poprawa stanu technicznego ciągów pieszych	Podniesienie standardu życia mieszkańców oraz wzrost bezpieczeństwa pieszych w ruchu drogowym	2009-2015	4 640 000,00 zł • RPO WSL • PROW
10	Wdrożenie elektronicznych usług publicznych w Gminie Kozy	Tworzenie warunków do łatwej i szybkiej wymiany informacji oraz upowszechnianie wśród lokalnej	Zwiększenie liczby osób korzystających z publicznych usług elektronicznych oraz zwiększenie	2008-2010	511 283,74 zł 76 692,57 zł – środki własne

Plan Odnowy Miejscowości Kozy na lata 2008-2015

		społeczności postaw na rzecz aktywnego wykorzystania i przetwarzania informacji przez zastosowanie nowoczesnych technologii informatycznych	liczby publicznych punktów dostępu do Internetu		434 591,17 zł – RPO
11	Remont konserwatorski i modernizacja Pałacu Czeczów w Kozach	Stworzenie interesującej oferty turystycznej poprzez wykorzystanie i podniesienie atrakcyjności istniejących walorów Pałacu Czeczów w Kozach	Zwiększenie liczby osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	2011-2015	11 000 000,00 zł • Dotacja Ministra Kultury
12	Rozbudowa cmentarza w Kozach – w tym ogrodzenie terenu cmentarza, przyłącze wodociągowe do chlorowni	Poprawa estetyki i wizerunku Gminy Kozy	Zwiększenie powierzchni cmentarza i liczby miejsc pochówku	2009-2015	100 000,00 zł • Środki własne
13	Remont Domu Kultury w Kozach	Wzrost znaczenia działań w obszarze kultury jako czynnika determinującego rozwój społeczno-gospodarczy oraz aktywizacja lokalnej społeczności do uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym Gminy	Zwiększenie liczby osób korzystających ze zmodernizowanego obiektu oraz zwieszenie liczby nowych ofert programowych i wydarzeń kulturalnych	2008-2010	1 771 136,29 zł 920 125,18 zł – środki własne Gminy, 851 011,11,00 zł – RPO
14	Termomodernizacja budynku Przedszkola w Kozach	Poprawa dostępności i jakości oraz standardu i bezpieczeństwa osób korzystających z bazy infrastruktury edukacji	Zwiększenie liczby dzieci korzystających z budynku przedszkola wraz ze zwiększeniem liczby miejsc pracy	2010	647 000,00 zł • PROW • WFOŚiGW
15	Partycypacja w kosztach budowy systemu kompleksowej gospodarki odpadami dla miasta Bielsko-Biała i gmin powiatu bielskiego – budowa składowiska odpadów komunalnych w Lipniku	Uporządkowanie systemu gospodarki odpadami	Ograniczenie do minimum negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze poprzez zwiększenie ilości odpadów poddawanych unieszkodliwianiu lub odzyskowi	2009-2013	1 000 000,00 zł
16	Budowa otwartych obiektów sportowych przy Centrum Sportowo-Widowskowym w Kozach	Poprawa lokalnej infrastruktury sportowej w zakresie lekkoatletyki i	Zwiększenie liczby osób korzystających z otwartych	2009-2010	777 302,84 zł:

Plan Odnowy Miejscowości Kozy na lata 2008-2015

		rekreacji	obiektów sportowych.		660 707,41 zł – RPO 116 595,43 zł – śr. własne
17	Adaptacja pomieszczeń parteru budynku na posterunek Policji.	Poprawa bezpieczeństwa na terenie gminy	Podniesienie standardu życia oraz wzrost bezpieczeństwa mieszkańców	2010	600 000,00 zł.

* PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013; RPO WSL – Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013; WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

8. Wdrożenie i zarządzanie

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Kozy. Odpowiedzialnym za jego realizację będzie Wójt Gminy Kozy.

System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości realizowany będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

W celu sprawnego wdrażania Planu Odnowy Miejscowości zostanie powołany Zespół odpowiedzialny za zarządzanie i koordynację Planem oraz wdrażanie poszczególnych zadań inwestycyjnych. W skład Zespołu wejdą:

- Wójt Gminy Kozy,
- Zastępca Wójta Gminy,
- Kierownik Referatu Budownictwa i Rozwoju Gospodarczego,
- Kierownik Referatu Organizacji i Spraw społecznych,
- Kierownik Referatu Finansów.

Zakres zadań Zespołu będzie obejmował m.in.:

- ustalenie zasad i kryteriów realizacji Planu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- zapewnienie zgodności realizacji Planu z prawem powszechnie obowiązującym, w tym w szczególności z Prawem zamówień publicznych oraz przepisami szczególnymi mającymi zastosowanie przy realizacji poszczególnych zadań Planu,
- inicjowanie ewentualnych zmian Planu,
- opracowanie wskaźników realizacji Planu,
- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Planu,
- przygotowanie raportów na temat wdrażania Planu, zbieranie informacji do raportu o nieprawidłowościach,
- dokonanie oceny po zakończeniu realizacji Planu,
- zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
- opracowanie i składanie wniosków o finansowanie zewnętrzne,
- bezpośrednia realizacja działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się z zobowiązania.

Do realizacji swoich obowiązków Zespół może tworzyć grupy robocze, korzystać z opinii niezależnych ekspertów lub usług innych instytucji.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania „Planu Odnowy Miejscowości Kozy”, wskazane jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów wchodzących w zakres Planu oraz wydatków ponoszonych na ich realizację.

Osobą odpowiedzialną za proces monitorowania będzie Zastępca Wójta Gminy oraz Referat Urzędu Gminy, które pełnić będą funkcję zespołu zadaniowego ds. wdrażania „Planu Odnowy Miejscowości Kozy”.

Każdorazowo po zakończeniu realizacji danego projektu Zespół Zadaniowy opracowywać będzie indywidualny raport końcowy, który będzie opiniowany przez Zastępcę Wójta Gminy i przedkładany Wójtowi Gminy Kozy.

Raz na dwa lata Wójt będzie przedkładać opracowanie pt. „Raport z procesu wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Kozy” Radzie Gminy Kozy.

Monitoring wspomagający proces zarządzania i dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania zadań wynikających obejmować będzie monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych o postępie we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów zapisanych w dokumencie. Informacje, obrazujące postęp we wdrażaniu Planu oraz rezultaty tych działań podzielono na trzy kategorie:

Wskaźnik produktu

Definiowany jest jako bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia i mierzony konkretnymi, materialnymi wielkościami np. długość, powierzchnia.

Wskaźnik rezultatu

Rezultaty projektu określane są jako korzyści osiągnięte przez beneficjenta bezpośrednio po jego zakończeniu. Mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych tj. skrócenie czasu podróży, zwiększenie liczby uczestników, lub finansowych tj. zmniejszenie nakładów na bieżące remonty itp.).

Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje Planu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych, oddziałujących na szerszą populację i pośrednio tylko wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie). Przykładowe wskaźniki oddziaływania to liczba innowacji wprowadzonych po zakończeniu projektu (oddziaływanie bezpośrednie), czy wskaźnik zatrudnienia od zakończenia realizacji projektu (oddziaływanie pośrednie).

Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Wójt prowadzi ciągły monitoring finansowy podjętych zadań, sporządza raporty, które prezentuje Radzie Gminy podczas Sesji Rady. Monitoring finansowy obejmuje wydatki poniesione w okresie objętym raportem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, jak również stopień realizacji zadania.